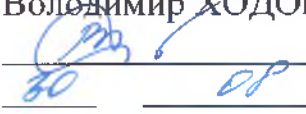

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи
Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ

_____ 2024 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з навчальної дисципліни

СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	222 Медицина
Освітній ступінь	магістр
Курс навчання	III (семестр VI)
Форма навчання	денна
Кафедра	соціальної медицини та організації охорони здоров'я

Схвалено на методичній нараді кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я «29» серпня 2024 року (протокол №2).

Завідувач кафедри

Ігор НАВЧУК

Схвалено предметною методичною комісією з дисциплін гігієнічного профілю «30» серпня 2024 року (протокол №1).

Голова предметної методичної комісії

Святослав ДЕЙНЕКА

Чернівці 2024

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ.

Кафедра	Соціальної медицини та організації охорони здоров'я
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	1. Навчук Ігор Васильович – зав.кафедри, к.мед.н., доцент, navchuk.igor@bsmu.edu.ua 2. Бідучак Анжела Степанівна – к.мед.н., доцент, biduchak.anzhela@bsmu.edu.ua 3. Власик Любов Йосипівна – к.мед.н., доцент, vlasyk.lyubov@bsmu.edu.ua 4. Чорненко Жанетта Анатоліївна – к.мед.н., доцент, chornenka.zhanetta@bsmu.edu.ua 5. Ясинська Ельвіра Цезарівна – к.мед.н., доцент, yasynska.elvira@bsmu.edu.ua 6. Доманчук Тетяна Іллівна – к.мед.н., доцент, domanchuk.tetyana@bsmu.edu.ua 7. Гопко Наталія Василівна – к.мед.н., доцент, gopkonv@gmail.com
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/sotsialnoyi-meditsini-ta-ooz/
Веб-сайт кафедри	http://ozo.bsmu.edu.ua/
E-mail	ozo@bsmu.edu.ua
Адреса	вул. Федьковича, 16
Контактний телефон	

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів	3,0
Загальна кількість годин	90
Лекції	20
Практичні заняття	30
Самостійна робота	40
Вид заключного контролю	Підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Навчальна дисципліна «Соціальна медицина, громадське здоров'я» є базовою і відноситься до фахової підготовки здобувача вищої освіти спеціальності 222 «Медицина» й передбачає опанування біостатистики як науки, визначення та аналіз основних біостатистичних показників та критеріїв на принципах доказової медицини.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні принципи доказової медицини, теоретичні та методичні основи біостатистики.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukciya-shhodo-oczinuyvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);

- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисципліни (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyh_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovor-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
Ґрунтується на вивченні студентами таких дисциплін як історія медицини, соціологія та медична соціологія, гігієна та екологія, статистика, інформатика, етика, основи економічної теорії	Закладає основи вивчення організації лікувально-діагностичного процесу, а також оцінки його обсягу та якості при вивченні клінічних дисциплін; Громадське здоров'я Доказова медицина Терапія

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є

Метою вивчення навчальної дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я» (модуль 1 Біостатистика) є підготовка фахівців, які б володіли достатнім обсягом знань і навичок для узагальнення та аналізу медико-біологічних, клінічних та статистичних даних.

6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

Основними завданнями навчальної дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я» є:

- засвоєння теоретичних основ біостатистики;
- опанування сучасних принципів доказової медицини;
- ознайомлення з методиками визначення та аналізу основних біостатистичних показників та критеріїв;
- засвоєння методичних та теоретичних основ формування статистичних сукупностей для їх подальшого адекватного аналізу;
- засвоєння методів визначення, аналізу та оцінки основних показників популяційного здоров'я за окремими критеріями та у взаємозв'язку з чинниками, що на нього впливають.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

• **Інтегральна:**

Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

• **Загальні:**

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК 11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК 16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

• **Спеціальні (фахові, предметні):**

ФК 6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.

ФК 11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, включаючи систему раннього втручання.

ФК 16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК 17. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.

ФК 20. Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації.

ФК 21. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК 23. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.

ФК 24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

ФК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- визначення біостатистики як навчальної дисципліни та її ролі в системі доказової медицини;
- теоретичні та методичні основи біостатистики;
- основні організаційні елементи статистичного дослідження, його методичні та практичні аспекти;
- основні підходи та показники для характеристики статистичних сукупностей та оцінки даних в динаміці;
- методичні основи та критерії вибору основних адекватних методів аналізу для перевірки статистичних гіпотез.

Вміти:

- оцінювати та аналізувати статистичні показники та параметри статистичних сукупностей.
- набути умінь та навичок формування статистичних гіпотез;
- аналізувати та оцінювати статистичні моделі за їх основними характеристиками, показниками;
- набути практичних знань, умінь та навичок використання прикладних методів біостатистики для аналізу даних;
- оволодіти теоретичними та методичними основами аналізу статистичних результатів, їх оцінки та описання з метою формування обґрунтованих висновків.

Демонструвати:

- володіння методикою застосування стандартів медичних технологій у практичній діяльності.

9. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання.

ПРН 18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН 19. Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.

ПРН 20. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної профілактики інфекційних захворювань.

ПРН 21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН 22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН 23. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.

ПРН 25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН 26. Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.

ПРН 28. Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.

10. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Опис кожного модуля дисципліни:

Дисципліна вивчається на 3-му курсі, на вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин 3 кредити ЄКТС*.

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин, з них				Рік навчання
	годин/ кредитів ЄКТС	аудиторних		СРС	
		лекцій	практичних занять		
Модуль 1. Біостатистика	90 / 3	20	30	40	3-й
Всього	90 / 3	20	30	40	

*Примітка: 1 кредит ECTS – 30 годин

МОДУЛЬ 1. БІОСТАТИСТИКА

Тема 1. Соціальна медицина та громадське здоров'я як наука. Біостатистика як методологічна основа аналізу та оцінки здоров'я населення та системи охорони здоров'я.

Соціальна медицина та громадське здоров'я – наука, яка вивчає закономірності здоров'я населення та систему його охорони. Методологія аналізу та оцінки популяційного здоров'я. Визначення понять «біостатистика», «доказова медицина», «клінічна епідеміологія». Основні етапи розвитку біостатистики. Видатні вчені та їх внесок у розвиток біостатистики. Основні принципи доказової медицини. Тріада доказової медицини. Теорія і практика доказової медицини. Доказова медицина та якість проведення клінічних досліджень. Поняття про кінцеві результати. Доказова медицина та якість надання медичної допомоги. Стандартизація медичної допомоги: клінічні протоколи, стандарти та рекомендації.

Тема 2. Методичні основи організації статистичних досліджень. Типи даних. Методи збирання статистичного матеріалу.

Методологічні основи, форми та способи статистичного спостереження та збору даних. Точність спостережень. Типи даних, якісні та кількісні дані. Використання різних шкал вимірювання: абсолютна, порядкова, інтервальна, відношень. Методи збирання статистичного матеріалу: безпосередня реєстрація, викопіювання, опитування. Види опитувальників, їх характеристика. Маркетингові та соціологічні опитування, види запитань при анкетуванні, проблеми організації опитувань в охороні здоров'я.

Тема 3. Організація та планування статистичних досліджень.

Теорія та поняття статистичного спостереження, етапи його проведення. Планування статистичного дослідження. Мета та завдання дослідження. Джерела статистичної інформації. Об'єкт дослідження, одиниця спостереження. Види досліджень за обсягом: вибіркові та суцільні. Поняття про генеральну та вибірку сукупність. Вимоги до формування вибіркової сукупності. Види вибірки. Види досліджень за часом: одномоментні, динамічні (проспективні та ретроспективні).

Тема 4. Складання програм статистичних досліджень.

Програма статистичного спостереження. Макет реєстраційного знаку. Групування статистичних даних, методи, значення. Види групувань, принципи побудови статистичних групувань та класифікацій. Співставність статистичних групувань. Поняття про багатомірні класифікації. Кодування та шифрування даних. Програма розробки та зведення статистичного матеріалу. Статистичні таблиці, їх характеристика, види, правила побудови макету таблиці. Методичні основи читання та аналізу таблиць.

Тема 5. Відносні величини. Графічні методи аналізу.

Поняття про статистичні показники, їх види, форма представлення. Абсолютні дані, відносні величини, їх практичне значення. Види відносних величин (інтенсивні, екстенсивні, відносної інтенсивності, співвідношення, наочності), методика їх розрахунку та методичні основи застосування для аналізу даних. Поняття та види структури медико-біологічних даних, структурні зміни, особливості їх аналізу.

Графічні методи аналізу даних. Види діаграм (лінійні, стовпчикові, внутрішньостовпчикові, секторні, радіальні, картограми та картодіаграми, правила їх побудови, коректність використання. Сучасні методи графічного зображення, інфографіка, анімація діаграм, інтерактивні діаграми.

Тема 6. Ряди динаміки та їх аналіз.

Основні правила побудови та аналізу динамічних рядів при вивченні динаміки медико-біологічних явищ. Рівні ряду. Види рядів динаміки: прості та складні, інтервальні та моментні. Основні показники аналізу динамічних рядів: абсолютний приріст, темп росту/зниження, темп приросту. Основні прийоми обробки динамічного ряду з метою визначення тренду. Методи вирівнювання динамічних рядів: найменших квадратів; змінної середньої, усереднення по лівій і правій стороні; збільшення інтервалів. Прогнозування на основі екстраполяції рядів динаміки.

Тема 7. Середні величини та показники варіації.

Середні величини в клінічних та епідеміологічних дослідженнях, їх практичне значення. Елементи та характеристики варіаційних рядів. Середні величини: їх види, методи розрахунку, особливості використання. Поняття варіації, її значення. Мінливість параметрів сукупності, методи оцінки. Абсолютні показники варіації (амплітуда, середнє квадратичне відхилення) та відносні показники варіації (коефіцієнти варіації та детермінації), їх оцінка. Міри варіації, поняття про закони розподілу, їх види, характеристики. Оцінка нормальності розподілу, «вистрибуючі» варіанти. Правило «трьох сигм», його практичне використання.

Тема 8. Оцінка вірогідності результатів дослідження. Характеристика та аналіз статистичних помилок.

Оцінка вірогідності отриманих результатів. Поняття про внутрішню та зовнішню валідність. Рівень значущості статистичних критеріїв. Нульова та альтернативна гіпотези. Перевірка гіпотез. Помилка I-го та II-го роду. Типові помилки на етапах проведення досліджень. Випадкова та систематична помилка. Середня похибка середньої та відносної величини, довірчий інтервал. Оцінка вірогідності різниці: t-критерій Ст'юдента, методика розрахунку, його оцінка, типові помилки використання. Парні та множинні порівняння. Критерій Н'юмена-Кейлса, критерій Т'юкі. Точний критерій Фішера. Особливості використання непараметричних критеріїв: Манна-Уїтні, Крускала-Уолліса.

Тема 9. Параметричні методи оцінки вірогідності.

Вибіркове спостереження як джерело статистичної інформації. Середня похибка середньої та відносної величини, довірчий інтервал. Оцінка вірогідності різниці: t-критерій

Ст'юдента, методика розрахунку, його оцінка. Особливості використання на малих вибірках. Таблиця Ст'юдента.

Тема 10. Кореляційно-регресійний аналіз.

Вивчення зв'язку між кількісними змінними. Поняття про функціональний та кореляційний зв'язок. Сила та напрям зв'язку. Види коефіцієнтів кореляції. Коефіцієнт лінійної кореляції Пірсона, його оцінка, характеристика. Непараметричні методи оцінки зв'язку – ранговий коефіцієнт кореляції Спірмена. Парні та множинні коефіцієнти кореляції. Регресійний аналіз, коефіцієнт регресії, рівняння регресії. Використання регресійного аналізу для прогнозування.

Тема 11. Метод стандартизації.

Проблеми співставлення статистичних показників в неоднорідних сукупностях. Види методів стандартизації: прямий, опосередкований, зворотний. Характеристика етапів методу стандартизації. Формулювання нульової гіпотези. Вибір та розрахунок стандарту. Розрахунок очікуваних чисел. Розрахунок стандартизованих показників. Перевірка нульової гіпотези, оцінка результатів. Практичне значення методу стандартизації.

Тема 12. Непараметричні методи оцінки вірогідності.

Обґрунтування випадків використання непараметричних методів оцінки, їх значення. Види порівнюваних сукупностей, їх характеристика. Аналіз та оцінка результатів у пов'язаних сукупностях, критерій знаків, критерій Вілкоксона. Перевірка статистичної гіпотези для незалежних вибірок. Аналіз якісних ознак. Таблиці спряженості. Критерій Хі-квадрат, його оцінка та практичне застосування.

Тема 13. Епідеміологічні дослідження в охороні здоров'я, їх класифікація. Емпіричні та експериментальні дослідження.

Сучасне поняття про епідеміологію. Класифікація епідеміологічних досліджень. Порівняльна характеристика різних видів дослідження, оцінка ступеню доказовості їх результатів. Ретроспективні та проспективні дослідження. Емпіричні дослідження (описові та аналітичні). Описова епідеміологія: опис окремого випадку та серії випадків. Аналітичні епідеміологічні дослідження. Когортні дослідження та дослідження випадок-контроль.

Тема 14. Дизайн епідеміологічних досліджень: випадок-контроль, когортні, рандомізовані клінічні дослідження.

Дизайн епідеміологічних і клінічних досліджень. Етика проведення досліджень. Види дизайну. Види контролю. Сліпота дослідження. Необхідний розмір вибірки. Вибір об'єкту та одиниць дослідження. Критерії включення та виключення. Поняття рандомізації та стратифікації.

Тема 15. Поняття про фактори ризику. Скринінгові тести: характеристика та основні вимоги.

Прогностичні чинники та чинники ризику, їх значення та можливості використання. Визначення показників ризику в дослідженні «випадок-контроль». Абсолютний, відносний та додатковий популяційний ризик: методика розрахунку та оцінка. Поняття про шанси в епідеміології. Визначення показника відношення шансів в когортному дослідженні: методика розрахунку та оцінка.

Скринінг. Оцінка результатів скринінгу. Вимоги до скринінгових тестів. Чутливість та специфічність скринінгового тесту. Зв'язок чутливості і специфічності. Поняття про ROC-аналіз.

Тема 16. Фактори ризику. Методика розрахунку показників ризиків та їх оцінка.

Фактори ризику. Показники ризику: абсолютний, відносний та додатковий популяційний ризик. Шанси. Показник відношення шансів. Методика розрахунку та оцінка.

Тема 17. Скринінг. Методика оцінки чутливості та специфічності скринінгових тестів.

Скринінг. Вимоги до скринінгових тестів. Чутливість та специфічність скринінгового тесту: методика розрахунку та оцінка.

Тема 18. Огляд сучасних методів статистичного аналізу (дисперсійний, багатфакторний, кластерний).

Поняття про одно факторний дисперсійний аналіз (ANOVA) та багатофакторний аналіз (MANOVA). Аналіз виживання пацієнтів (методика Каплана-Мейера). Поняття про кластерний аналіз.

Тема 19. Інформаційне забезпечення епідеміологічних та клінічних досліджень. Систематичні огляди та мета-аналіз.

Медична інформація: її складові, проблеми пошуку інформації. Бази даних літератури, медичні бібліотеки. Узагальнення результатів клінічних досліджень. Аналітичні огляди. Поняття про мета-дані. Систематичні огляди та мета-аналіз. Кокранівське співробітництво: історія створення та діяльність.

Тема 20. Медична статистика, роль в аналізі здоров'я населення та діяльності системи охорони здоров'я. Електронний документообіг.

Медична статистика: теоретичні основи, предмет і зміст, завдання, розділи. Принципи побудови та діяльності медико-статистичної служби України. Центр медичної статистики. Інформаційні потоки в системі медичної статистики. Обліково-звітна документація. Діяльність інформаційно-аналітичних відділів закладів охорони здоров'я. Поняття про електронний документообіг в охороні здоров'я.

Тема 21. Бази даних про здоров'я населення. Організація та проведення статистичних досліджень в громадському здоров'ї.

Бази даних про здоров'я населення (європейська та вітчизняна бази даних «Здоров'я для всіх»): дизайн, наповнення, можливості. Науково-дослідна діяльність в громадському здоров'ї в Україні та за кордоном.

Тема 22. Основи доказової медицини.

Історія доказової медицини головні поняття, принципи, положення доказової медицини, поняття якості проведення клінічних досліджень, зв'язок доказової медицини і якості надання медичної допомоги.

Тема 23. Використання знань з біостатистики в повсякденній практиці лікаря. Програмне забезпечення статистичних досліджень та порядок представлення наукових робіт.

Місце та роль біостатистики у медичній освіті та роботі практикуючого лікаря. Огляд основних пакетів статистичної обробки даних (Excel, Access, Statistica, Stata, SPSS, SAS): переваги, недоліки, можливість доступу, проблеми опанування. Види наукових робіт (тези, стаття, методичні рекомендації, монографія, підручник, дисертаційна робота). Порядок представлення наукових робіт: оформлення, публікація, виступ, презентація.

Тема 24. Основи підготовки наукової публікації.

Структура наукової роботи (мета, обсяг та методи, результати власних досліджень, висновки). Особливості оформлення наукових робіт (представлення даних в таблицях, графічних зображеннях). Правила оформлення посилань на джерела інформації, списку літератури.

Тема 25. Підсумковий модульний контроль.

Виконання самостійної роботи студента (СРС)

Для виконання СРС пропонується одна тема: Втілення доказової медицини в клінічну практику (на прикладі окремої клінічної дисципліни) або проведення самостійного наукового дослідження з будь-якої галузі медицини (анатомія людини, внутрішня медицина, гігієна, фармакологія тощо) та представлення його результатів у вигляді СРС.

Перелік питань до підсумкового модульного контролю

№ 1 БІОСТАТИСТИКА

1. Теорія та поняття статистичного спостереження, етапи його проведення.
2. Дизайн клінічних та епідеміологічних досліджень.
3. Джерела статистичної інформації.
4. Групування статистичних даних.
5. Статистичні таблиці, їх характеристика, види, правила побудови.
6. Вибіркове спостереження як джерело статистичної інформації.
7. Види статистичного спостереження за часом та повнотою обліку.

8. Методи збирання статистичного матеріалу.
9. Абсолютні дані. Види відносних величин.
10. Графічні методи аналізу даних. Види діаграм, правила їх побудови.
11. Середні величини в клінічних та епідеміологічних дослідженнях, їх види, практичне значення, методи розрахунку.
12. Поняття варіації, її значення. Мінливість параметрів сукупності, методи оцінки.
13. Оцінка вірогідності результатів дослідження. Параметричний критерій оцінки вірогідності Ст'юдента.
14. Обґрунтування випадків використання непараметричних методів оцінки вірогідності. Поняття про пов'язані та незалежні сукупності.
15. Функціональний та кореляційний зв'язок. Види коефіцієнтів кореляції.
16. Регресійний аналіз, коефіцієнт регресії, рівняння регресії.
17. Методи стандартизації, етапи прямого методу стандартизації.
18. Основні правила побудови та аналізу динамічних рядів. Методи вирівнювання динамічних рядів, поняття про екстраполяцію та інтерполяцію.
19. Поняття про ризик в епідеміологічних дослідженнях. Основні фактори ризику, що впливають на здоров'я.
20. Показники ризику, показник відношення шансів, методика розрахунку та оцінки.
21. Основні принципи та положення клінічної епідеміології. Ієрархія доказовості клінічних досліджень.
22. Поняття про нульову гіпотезу. Перевірка статистичної гіпотези. Похибки першого та другого роду.
23. Скринінг. Основні характеристики скринінгових тестів. Специфічність та чутливість скринінгового тесту.
24. Емпіричні та експериментальні епідеміологічні дослідження. «Золотий стандарт» досліджень.
25. Доказова медицина. Історія, основні положення, принципи, області застосування.
26. Типи даних. Поняття про шкали вимірювання.
27. Поняття про систематичні огляди та мета-аналіз.
28. Предмет і завдання медичної статистики. Організація служби медичної статистики в Україні. Електронний документообіг.
29. Завдання інформаційно-аналітичного відділу закладу охорони здоров'я. Поняття про облікову та звітну документацію.
30. Основи підготовки наукової публікації.

Перелік практичних завдань та робіт для підсумкового модульного контролю **Завдання 1.**

Серед чоловічого населення, з них 6327 осіб, за N рік зареєстровано: гострий отит 30; ангіна - 15; фурункули - 40; мастодит - 16; інші - 40. Всього класу -141. Розрахувати інтенсивний і екстенсивний показники захворюваності та відобразити результати графічно.

Завдання 2.

При вивченні фізичного розвитку хлопчиків 9 років отримані такі дані:

Обхват грудей	Кількість осіб
56	15
57	11
58	14
59	19
60	20
61	14
62	11
63	6

Обчислити середнє значення методом переміщень і методом моментів; середньоквадратичне співвідношення; коефіцієнт варіації.

Завдання 3.

При вимірюванні артеріального тиску у чоловіків 30 років отримані такі результати:

Тиск в мм рт.ст.	Кількість респондентів
124	9
125	10
126	15
127	17
128	22
129	20
130	19
131	18

Визначити середній артеріальний тиск (методом зміщення і моментів).

Завдання 4.

Розрахувати коефіцієнт регресії приросту маси тіла дівчаток 14 років, якщо при обробці варіаційного ряду отримано такі дані: δy (вага) = 7,04; δx (зростання) = 6,40; g_{xy} = 0,72.

Завдання 5.

Серед населення 18 - 19 років із загальною чисельністю 410 осіб у місті N за рік зареєстровано 350 захворювань, у тому числі:

1. Інфекційні хвороби - 99.
2. Травм - 36.
3. Хвороби вуха, горла, носа - 84.
4. Захворювання органів травлення - 23.

Визначити рівні та структуру захворюваності зазначеної групи населення на перелічені захворювання.

Завдання 6.

Серед населення 18 - 19 років із загальною чисельністю 410 осіб у місті N за рік зареєстровано 350 захворювань, у тому числі:

1. Інфекційні хвороби - 99.
2. Травм - 36.
3. Хвороби вуха, горла, носа - 84.
4. Захворювання органів травлення - 23.

Визначити рівні та структуру захворюваності зазначеної групи населення на перелічені захворювання.

Завдання 7.

Провести статистичну обробку динамічного ряду. Наявність кількості ліжок у лікарні ЕМД.

2001 - 1850;

2002 - 1900;

2003 рік - 1700;

2004 - 1800.

Завдання 8.

Визначити результати лікування хворих у стаціонарі за наявності таких даних:

- звільнено з одужанням - 800 осіб;
- виписано з поліпшенням - 400 чол.;
- звільнено без змін - 80 чол.;
- загинуло – 30 осіб;

Всього проліковано 13 100 осіб. Назвіть синоніми екстенсивного показника.

Завдання 9.

Розрахувати коефіцієнт кореляції, похибку коефіцієнта кореляції, достовірність кореляції.

Площа міста % перенаселених квартир Смертність від туберкульозу У районах міста на 10 тис. населення

Район	% перенаселених квартир	Смертність від туберкульозу в районах міста на 10 тис. населення
A	7	11.0
B	12	16.0
C	17	16.0
D	22	18.0
E	27	20.0
F	33	24.0
G	32	37.0

Завдання 10.

Розрахувати коефіцієнт регресії ваги на зріст і зростання на масу, якщо відомо, що середній зріст хлопчика 8 років становить 124,5 см, середня маса - 24,88 кг. ($r_{xy} = 0,74$; $\delta x = 5,32$; $\delta y = 2,96$).

Завдання 11.

Провести статистичну обробку динамічного ряду. Розрахувати зміну народжуваності в районі N за 5 років.

2005 рік - 12%;

2006 рік - 15%;

2007 рік - 14%;

2008 рік - 16%;

2009 рік - 17% о.

Завдання №12

Серед чоловічого населення Н., чисельністю 6000 осіб, за № рік зареєстровані такі захворювання:

№	Назва захворювання	Кількість захворювань	Показники	
1.	Кон'юнктивіт	184	Інтенсивний на 1000 населення	Екстенсивний у%
2.	Катаракта	32		
3.	Глаукома	6		
4.	Інше	144		
	Усього по класу	366		

Розрахувати: інтенсивні та екстенсивні показники захворюваності та результати відображаються графічно.

Завдання 13.

Розрахувати ранговий коефіцієнт кореляції, похибку коефіцієнта кореляції, ймовірність кореляції.

Район	% перенаселених квартир	Смертність від туберкульозу на 10 тис. жителів
A	14	1
B	13	1
C	9	2
D	8	3

E	6	5
F	5	6
G	4	7
J	3	10
I	2	11

Завдання 14.

Розрахувати середню захворюваність населення на туберкульоз у місті Н., якщо показники по району були такими:

Область	Захворюваність (у %)	Чисельність населення
A	0.8	70,000
B	0.9	70,000
C	0.7	60,000

Завдання 15.

При дослідженні процентного вмісту гемоглобіну в крові хворих на гіпертонічну хворобу були отримані такі дані:

% гемоглобіну	Кількість досліджуваних
80	7
81	12
82	15
83	17
84	16
85	14
86	11
87	8

Визначити середній відсоток гемоглобіну (методом змішування, а також стандартне відхилення).

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви тем	Кількість годин			
		Усього	У тому числі		
			Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
МОДУЛЬ 1. БІОСТАТИСТИКА					
1	Соціальна медицина та громадське здоров'я як наука. Біостатистика як методологічна основа аналізу та оцінки здоров'я населення та системи охорони здоров'я.	2	2		
2	Методичні основи організації статистичних досліджень. Типи даних. Методи збирання статистичного матеріалу.	2	2		
3	Організація та планування статистичних досліджень	4		2	2
4	Складання програм статистичних досліджень.	4		2	2
5	Відносні величини. Графічні методи аналізу.	4		2	2
6	Ряди динаміки та їх аналіз.	4		2	2
7	Середні величини та показники варіації.	4		2	2
8	Оцінка вірогідності результатів дослідження. Характеристика та аналіз статистичних помилок.	2	2		
9	Параметричні методи оцінки вірогідності.	4		2	2
10	Кореляційно-регресійний аналіз.	4		2	2
11	Метод стандартизації.	4		2	2
12	Непараметричні методи оцінки вірогідності	4		2	2
13	Епідеміологічні дослідження в охороні здоров'я, їх класифікація. Емпіричні та експериментальні дослідження.	2	2		
14	Дизайн епідеміологічних досліджень: випадок-контроль, когортні, рандомізовані клінічні дослідження.	4		2	2
15	Поняття про фактори ризику. Скринінгові тести: характеристика та основні вимоги.	2	2		
16	Фактори ризику. Методика розрахунку показників ризиків та їх оцінка.	4		2	2
17	Скринінг. Методика оцінки чутливості та специфічності скринінгових тестів.	4		2	2
18	Огляд сучасних методів статистичного аналізу (дисперсійний, багатофакторний, кластерний)	2	2		
19	Інформаційне забезпечення епідеміологічних та клінічних досліджень. Систематичні огляди та мета-аналіз.	2	2		
20	Медична статистика, роль в аналізі здоров'я населення та діяльності системи охорони здоров'я. Електронний документообіг.	2	2		
21	Бази даних про здоров'я населення. Організація та проведення статистичних досліджень в громадському здоров'ї.	2	2		
22	Основи доказової медицини.	4		2	2
23	Використання знань з біостатистики в повсякденній практиці лікаря. Програмне забезпечення статистичних досліджень та порядок представлення наукових робіт.	2	2		
24	Основи підготовки наукової публікації.	4		2	2
25	Підсумковий модульний контроль.	8		2	6
	Виконання СРС	6			6
	Всього годин за модуль	90	20	30	40
Кредитів ЄКТС за модуль 3,0					

Теми лекцій

№	Назва теми	К-сть годин
МОДУЛЬ 1. БІОСТАТИСТИКА		
1	Соціальна медицина та громадське здоров'я як наука. Біостатистика як методологічна основа аналізу та оцінки здоров'я населення та системи охорони здоров'я.	2
2	Методичні основи організації статистичних досліджень. Типи даних. Методи збирання статистичного матеріалу.	2
3	Оцінка вірогідності результатів дослідження. Характеристика та аналіз статистичних помилок.	2
4	Епідеміологічні дослідження в охороні здоров'я, їх класифікація. Емпіричні та експериментальні дослідження.	2
5	Поняття про фактори ризику. Скринінгові тести: характеристика та основні вимоги.	2
6	Огляд сучасних методів статистичного аналізу (дисперсійний, багатофакторний, кластерний).	2
7	Інформаційне забезпечення епідеміологічних та клінічних досліджень. Систематичні огляди та мета-аналіз.	2
8	Медична статистика, роль в аналізі здоров'я населення та діяльності системи охорони здоров'я. Електронний документообіг.	2
9	Бази даних про здоров'я населення. Організація та проведення статистичних досліджень в громадському здоров'ї.	2
10	Використання знань з біостатистики в повсякденній практиці лікаря. Програмне забезпечення статистичних досліджень та порядок представлення наукових робіт.	2
Усього годин за модуль		20

Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені навчальним планом

Теми практичних занять

№	Назва теми	К-сть годин
МОДУЛЬ 1. БІОСТАТИСТИКА		
1	Організація та планування статистичних досліджень	2
2	Складання програм статистичних досліджень	2
3	Відносні величини. Графічні методи аналізу.	2
4	Ряди динаміки та їх аналіз.	2
5	Середні величини та показники варіації.	2
6	Параметричні методи оцінки вірогідності	2
7	Кореляційно-регресійний аналіз.	2
8	Метод стандартизації.	2
9	Непараметричні методи оцінки вірогідності.	2
10	Дизайн епідеміологічних досліджень: випадок-контроль, когортні, рандомізовані клінічні дослідження.	2
11	Фактори ризику. Методика розрахунку показників ризиків та їх оцінка.	2
12	Скринінг. Методика оцінки чутливості та специфічності скринінгових тестів.	2
13	Основи доказової медицини.	2
14	Основи підготовки наукової публікації.	2
15	Підсумковий модульний контроль.	2
Усього годин за модуль		30

Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом

Самостійна робота

№	Назва теми	К-сть годин
МОДУЛЬ 1. БІОСТАТИСТИКА*		
	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.	28
	Виконання СРС за обраною темою.	6
	Підготовка до підсумкового модульного контролю.	6
Усього годин за модуль		40

*Примітка. За даною програмою в МОДУЛІ 1. «БІОСТАТИСТИКА» не передбачається самостійне опанування студентами окремих тем.

11. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ.

Передбачається написання курсової роботи з даної дисципліни.

12. ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (пошукові, дослідницькі й аналітичні роботи)

Перелік тем:

1. Аналіз перебування в хірургічному відділенні стаціонару хворих гострим холециститом.
2. Аналіз наслідків захворювання у хворих, які лікувалися у стаціонарі з приводу виразкової хвороби шлунку.
3. Аналіз захворюваності з тимчасовою втратою працездатності в зв'язку з гіпертонічною хворобою.
4. Аналіз організації медичного нагляду за хворими з бронхіальною астмою.
5. Аналіз результатів стаціонарного лікування дітей, хворих лімфогранулематозом.
6. Аналіз термінів стаціонарного лікування дітей, хворих ревматизмом.
7. Аналіз тривалості стаціонарного лікування дітей, оперованих з приводу пахової кири.
8. Аналіз причин порушення термінів проведення щеплень у дітей перших 3-х років життя.
9. Аналіз причин несвоєчасного проведення вакцинації та ревакцинації дітей проти дифтерії, кашлюка, правцю.
10. Аналіз захворюваності з тимчасовою втратою працездатності в зв'язку з ішемічною хворобою серця.
11. Аналіз захворюваності на карієс зубів серед дітей шкільного віку.
12. Аналіз тривалості перебування в хірургічному відділенні стаціонару хворих гострим апендицитом.
13. Аналіз причин смертності серед дітей перших 3-х років життя.
14. Аналіз захворюваності з тимчасовою втратою працездатності в зв'язку з переломом колінного суглобу.
15. Аналіз організації медичного нагляду за хворими з гемофілією.
16. Аналіз захворюваності на гнійний отит серед дітей від 3-х до 14 років.
17. Аналіз смертності серед працездатного населення.
18. Аналіз захворюваності на ГРВІ серед дітей від 2-х до 5 років.
19. Аналіз смертності серед населення старше 56 років.
20. Аналіз перебування в пульмонологічному відділенні стаціонару хворих на пневмонію.

13. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми, а також під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем, які студент опрацьовує самостійно та вони не входять до структури практичного

заняття. Рекомендується застосовувати види об'єктивного (стандартизованого) контролю теоретичної та практичної підготовки студентів.

Модульний підсумковий контроль здійснюється по завершенню вивчення модуля на останньому практичному занятті. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні дисципліни набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

14. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Форма проведення підсумкового контролю має бути стандартизованою та включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Конкретні форми контролю з дисципліни визначаються в робочій навчальній програмі.

Максимальна кількість балів підсумкового контролю дорівнює 80 балів.

Модульний підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

15. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

До контрольних заходів належать *поточний* та *підсумковий контроль*.

Модульно-рейтингова система оцінювання знань з дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я» (модуль 1 «Біостатистика») передбачає наступні форми роботи та їх оцінювання:

При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою, з використанням прийнятих у БДМУ та затверджених методичною комісією критеріїв оцінювання. При цьому враховуються всі види робіт, передбачених методичною розробкою для вивчення теми. Виставлені оцінки за традиційною шкалою конвертуються у бали в залежності від кількості тем у модулі. Вага кожної теми в модуля має бути однаковою, але може бути різною у різних модулях

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів (8), що відповідають оцінці «5», на кількість тем (14) і становить **120 балів** ($8 \times 14 + 8$ балів за індивідуальну роботу = 120 балів).

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, є *критерієм допуску до модульного підсумкового контролю* – вираховується шляхом множення кількості балів (5), що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі (14) і становить **70 бали**. Розподіл балів по модулях:

Традиційна оцінка	Конвертація у бали
	Модуль 1
«5»	8
«4»	6,5
«3»	5
«2»	0

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали, як приклад, таким чином:

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
ПМК	1(№1-2)	14	8	6,5	5	0	8/6/4	70

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі. Студент допускається до підсумкового контролю при виконанні умов навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше:

Мінімальна кількість балів за поточну навчальну діяльність, що є допуском до підсумкового модульного контролю	Кількість балів
	Модуль 1
Мінімальна кількість балів, що відповідає оцінці «3» помножена на кількість занять	5 x 14 = 70
Індивідуальне завдання	4
Мінімальна кількість балів за підсумкове модульне заняття	50
Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент	124

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу, яку студент при бажанні може виконати.

Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність, яку може набрати студент	Кількість балів
	Модуль 1
Максимальна кількість балів, що відповідає оцінці «5» помножена на кількість занять	8 x 14 = 112
Індивідуальне завдання	8
Максимальна кількість балів за підсумкове модульне заняття	80
Максимальна кількість балів, яку може набрати студент	200

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, які виконали всі умови навчальної програми. Кількість балів, яку студент набирає з дисципліни, визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність, балів підсумкового контролю з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу.

Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради можуть додаватися до кількості балів з дисципліни студентам, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни серед ЗВО України тощо.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

Конвертація кількості балів з дисципліни в оцінки за шкалами ECTS та 4-ри бальною (традиційною):

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується в **4-ри бальну (традиційну) шкалу** таким чином:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 180 до 200	«5»
Від 150 до 169	«4»
Від 149 балів до 120	«3»
Нижче 120 балів	«2»

16. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова):

1. Біостатистика: підручник / Грузєва Т. С., Лехан В. М., Огнєв В. А. та ін.; за заг. ред. Грузєвої Т. С. Вінниця: Нова Книга, 2020. 384 с.
2. Українсько-англійський словник-довідник термінів соціальної медицини, громадського здоров'я та біостатистики / [Бідучак А.С., Грицюк М.І., Чорненька Ж.А., Доманчук Т.І.]. – Чернівці: ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», 2019. – 148с.
3. Дизайн медико-статистичних досліджень. Навчально-методичний посібник (електронне видання) / Бідучак А.С., Чорненька Ж.А., Доманчук Т.І. Чернівці, 2023 – 220с. (на електронному носії).
4. Біостатистика: підручник / Кашуба М.О., Корда М.М. - Київ: Укрмедкнига, 2024. 708с.
5. Соціальна медицина і організація охорони здоров'я: підручник./В.Ф.Москаленко, О.П. Гульчій, Л.О.Литвинова та ін.; за заг.редакцією В.Ф.Москаленка - Київ: «КНИГА - ПЛЮС», 2010. – 328 с.

Допоміжна:

1. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Указ президента України від 30.09.2019 № 722/2019. Прийняття від 30.09.2019
<https://zakon.rada.gov.ua/go/722/2019>.
2. Біостатистика: навчально-методичний посібник / Бабієнко В. В., Мокієнко А. В., Левковська В. Ю. - Одеса : Прес-кур'єр, 2022. 180 с.
3. Kaplan, Inc. Step 1. Lecture Notes. Kaplan Medical, 2018. 2567 р. 3. Населення України. Демографічний щорічник. К.: Держкомстат України. (режим доступу: www.ukrstat.gov.ua).
4. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». Київ, 2020. 516 с.
5. Л.Й. Власик, Н.О. Рингач. Монографія. Основні неінфекційні захворювання: фактори ризику та технології запобігання - Чернівці: БДМУ, 2024.-166 с.
6. Збірник тестових завдань до державних випробувань з гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я. Навч.посібник. – Вінниця: Нова книга, 2012 – 200 с.
7. Статистичний аналіз даних : навчальний посібник / Т. М. Паянок, Т. М. Задорожня. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2020. 312 с.
8. Бондаренко Я.С. Посібник до вивчення дисципліни “Статистичний аналіз даних” / Я.С. Бондаренко, С.В. Кравченко. Д: Ліра, 2018. 40 с.
9. Oxford Textbook of Global Public Health, 6 edition. Edited by Roges Detels, Martin Gulliford, Quarraisha Abdool Karim and Chorh Chuan Tan. Oxford University Press, 2017. 1728 р.
10. Статистичний аналіз даних: навчальний посібник / Т. М. Паянок, Т. М. Задорожня. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2020. 312 с.
11. Основи медичної статистики та проведення комп'ютерного статистичного аналізу даних статистичними програмами [Текст]: навч.-метод. посіб.: [у 4 ч.] Ч. 1: Порівняння середніх, дисперсійний аналіз / М. М. Корда, М. О. Кашуба. Тернопіль : ТНМУ: Укрмедкнига, 2021. 119 с.
12. Основи медичної статистики та проведення комп'ютерного статистичного аналізу даних статистичними програмами [Текст]: навч.-метод. посіб. : [у 4 ч.] Ч. 2: Кореляція

та регресія / М. М. Корда, М. О. Кашуба. Тернопіль : ТНМУ :Укрмедкнига, 2022. 211 с.

13. Oxford Textbook of Global Public Health, 6 edition. Edited by RogesDetels, Martin Gulliford, QuarraishaAbdoolKarimand ChorchChuan Tan. – Oxford University Press, 2017. – 1728 p.

17. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- <https://moodle.bsmu.edu.ua/>
- Всесвітня організація охорони здоров'я www.who.int
- Кохрейнівський центр доказової медицини www.cebm.net
- Кохрейнівська бібліотека www.cochrane.org
- Національна медична бібліотека США – MEDLINE.
www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
- Канадський центр доказів в охороні здоров'я www.cche.net
- Центр контролю та профілактики захворювань www.cdc.gov
- Центр громадського здоров'я МОЗ України www.phc.org.ua
- Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх»:
<http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>

18. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

Доц. Навчук І.В.
Доц. Чорненька Ж.А.
Доц. Власик Л.Й.
Доц. Бідучак А.С.
Доц. Ясинська Е.Ц.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи
Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ

30 08 2024 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з навчальної дисципліни

СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	222 Медицина
Освітній ступінь	магістр
Курс навчання	IV(семестр VII)
Форма навчання	денна
Кафедра	соціальної медицини та організації охорони здоров'я

Схвалено на методичній нараді кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я «29» серпня 2024 року (протокол №2).

Завідувач кафедри

Ігор НАВЧУК

Схвалено предметною методичною комісією з дисциплін гігієнічного профілю «30» серпня 2024 року (протокол №1).

Голова предметної методичної комісії

Святослав ДЕЙНЕКА

Чернівці 2024

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ.

Кафедра	Соціальної медицини та організації охорони здоров'я
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	1. Навчук Ігор Васильович – зав.кафедри, к.мед.н., доцент, navchuk.igor@bsmu.edu.ua 2. Бідучак Анжела Степанівна – к.мед.н., доцент, biduchak.anzhela@bsmu.edu.ua 3. Власик Любов Йосипівна – к.мед.н., доцент, vlasyk.lyubov@bsmu.edu.ua 4. Чорненька Жанетта Анатоліївна – к.мед.н., доцент, chornenka.zhanetta@bsmu.edu.ua 5. Ясинська Ельвіра Цезарівна – к.мед.н., доцент, yasynska.elvira@bsmu.edu.ua 6. Доманчук Тетяна Іллівна – к.мед.н., доцент, domanchuk.tetyana@bsmu.edu.ua 7. Гопко Наталія Василівна – к.мед.н., доцент, gopkonv@gmail.com
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/sotsialnoyi-meditsini-ta-ooz/
Веб-сайт кафедри	http://ozo.bsmu.edu.ua/
E-mail	ozo@bsmu.edu.ua
Адреса	вул. Федьковича, 16
Контактний телефон	

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів	3,0
Загальна кількість годин	90
Лекції	10
Практичні заняття	30
Самостійна робота	50
Вид заключного контролю	Підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Навчальна дисципліна «Соціальна медицина, громадське здоров'я» (модуль 2 Громадське здоров'я) є базовою і відноситься до фахової підготовки здобувача вищої освіти спеціальності 222 «Медицина» й передбачає опанування громадського здоров'я населення на основі аналізу комплексу медичних показників: демографічних, захворюваності, інвалідності, фізичного розвитку.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні принципи доказової медицини, закономірності здоров'я населення, система охорони здоров'я.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);

– Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukciya-shhodo-oczinyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);

- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyh_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
Ґрунтується на вивченні студентами таких дисциплін як історія медицини, соціологія та медична соціологія, гігієна та екологія, статистика, інформатика, етика, основи економічної теорії	Закладає основи вивчення організації лікувально-діагностичного процесу, а також оцінки його обсягу та якості при вивченні клінічних дисциплін; Організація охорони здоров'я Доказова медицина Терапія

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є

Метою вивчення навчальної дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я» є ознайомити студентів з історією соціальної медицини, як науки, проаналізувати закономірності формування здоров'я населення і діяльності системи охорони здоров'я для розроблення методів забезпечення високого потенціалу громадського здоров'я як вирішального чинника розвитку суспільства.

6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

Основними завданнями навчальної дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я» є:

- засвоєння закономірностей і особливостей формування популяційного здоров'я;
- засвоєння принципів розробки заходів задля збереження і зміцнення здоров'я населення та окремих його контингентів;
- засвоєння теоретичних основ та правових засад системи охорони здоров'я, її функцій та стратегічних напрямів розвитку;
- засвоєння засад, напрямів, завдань системи громадського здоров'я;
- засвоєння основ організації медичної допомоги, принципів оцінки організації та якості надання різних видів медичної допомоги населенню в умовах реформування галузі охорони здоров'я;
- формування знань з питання експертизи втрати працездатності, її видів, порядку організації та дій медичних працівників щодо конкретних ситуацій експертизи втрати працездатності.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

• **Інтегральна:**

Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

• **Загальні:**

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК 11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК 16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

• **Спеціальні (фахові, предметні):**

ФК 6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.

ФК 11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, включаючи систему раннього втручання.

ФК 13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.

ФК 15. Здатність до проведення експертизи працездатності.

ФК 16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК 17. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.

ФК 21. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК 23. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.

ФК 24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

ФК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- теоретичні основи, сучасні принципи та правові засади охорони здоров'я;
- визначення соціальної медицини та організації охорони здоров'я як науки та предмету викладання, її значення для практики охорони здоров'я;
- історію розвитку охорони здоров'я, етапи її становлення;
- визначення демографії, її складові частини;
- методи вивчення захворюваності, її види.

Вміти:

- визначати та аналізувати основні показники громадського здоров'я у взаємозв'язку з чинниками, що на нього впливають;
- заповнювати облікові документи для вивчення природного руху населення;
- заповнювати облікові документи для реєстрації окремих видів захворюваності;
- визначати та аналізувати показники захворюваності: загальної, інфекційної, важливої неепідемічної, госпіталізованої;
- заповнювати облікові документи лікувально-профілактичних закладів.

Демонструвати:

- вплив несприятливих чинників на стан здоров'я населення, (індивідуальне, сімейне, популяційне) в умовах медичного закладу за стандартними методиками, оцінювати ризик.

8. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання.

ПРН 18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН 19. Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.

ПРН 20. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної профілактики інфекційних захворювань.

ПРН 21. Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН 22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН 23. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.

ПРН 25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН 26. Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.

ПРН 28. Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Опис кожного модуля дисципліни:

Дисципліна вивчається на 4-му курсі, на вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин 3 кредити ЄКТС*.

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин, з них				Рік навчання
	годин/ кредитів ЄКТС	аудиторних		СРС	
		лекцій	практичних занять		
Модуль 2. Громадське здоров'я	90 / 3	10	30	50	4-й
Всього	90 / 3	10	30	50	

*Примітка: 1 кредит ECTS – 30 годин

МОДУЛЬ 2. ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

Тема 1. Громадське здоров'я, функції та послуги.

Громадське здоров'я як наука та предмет викладання. Основні терміни та визначення, історія створення системи громадського здоров'я. Основні оперативні функції громадського здоров'я. Основні послуги громадського здоров'я. Сучасний розвиток системи громадського здоров'я в Україні і світі. Інфраструктура громадського здоров'я.

Тема 2. Епіднагляд та оцінка стану здоров'я і благополуччя населення. Система епіднагляду за хворобами. Моніторинг захворюваності і поширеності хвороб. Реєстри інфекційних і неінфекційних захворювань. Моніторинг захворювань та показників здоров'я матерів і дітей, психічного здоров'я, соціального здоров'я. Реєстри екологічно обумовлених захворювань, професійно обумовлених захворювань. Епіднагляд за травмами. Діагностування здоров'я місцевих громад, виявлення прогалин, нерівностей в здоров'ї, потреб для планування дій.

Тема 3. Здоров'я населення: основні детермінанти.

Цільові підходи до визначення поняття «здоров'я»: загальнофілософський, індивідуальний теоретичний, індивідуальний практичний, популяційний. Здоров'я населення як умовне статистичне поняття. Методи вивчення здоров'я. Показники здоров'я населення: демографічні (народжуваність, смертність, середня очікувана тривалість життя); фізичного розвитку; захворюваності; інвалідності. Провідні групи чинників, що впливають на здоров'я населення: рівень і спосіб життя людей, стан навколишнього середовища, біологічні чинники, доступність і якість медичної допомоги. Особливості здоров'я різних статевовікових, професійних груп населення. Стратегії громадського здоров'я щодо збереження здоров'я. Цілі сталого розвитку України до 2030 року: 3) забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці.

Тема 4. Медико-соціальні проблеми демографічних процесів.

Демографія як наука. Джерела інформації. Динаміка чисельності та складу населення в різних регіонах світу, країнах і в Україні. Статевий та віковий склад населення. Природний рух населення. Народжуваність, показники та чинники, що впливають на народжуваність. Сучасні тенденції та регіональні особливості народжуваності в Україні та світі. Загальна смертність, її провідні причини в різних регіонах, окремих країнах і в Україні, статевовікові та територіальні особливості. Смертність немовлят (малюкова смертність). Значення показника для оцінки стану здоров'я населення, рівня соціально-економічного благополуччя та розвитку суспільства. Провідні причини смертності немовлят. Середня очікувана тривалість життя, визначення поняття. Методика визначення показника, його динаміка в різних регіонах світу, окремих країнах і в Україні.

Тема 5. Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.

Документи, які використовуються для вивчення природного руху населення. Порядок реєстрації народжень в Україні. Сутність понять «живонародження», «мертвонародження», «смерть плода». Методика визначення та оцінка загального та спеціального показників народжуваності. Загальна смертність. Порядок реєстрації випадків смерті в Україні. Методика вивчення смертності, визначення загального та спеціальних показників, їх значення та оцінка. Структура причин смертності. Природний приріст населення. Зміни чисельності населення. Механічний та природний рух населення. Депопуляція. Аналіз регіональних особливостей та динаміки демографічних показників. Оцінка демографічної ситуації.

Тема 6. Аналіз складу населення за віком, статтю, місцем проживання. Значення вивчення вікового складу населення. Тип вікової структури населення (прогресивний, регресивний, стаціонарний) та його зміни. «Вікова піраміда». Статева диспропорція: причини та наслідки. Урбанізація населення як соціально-економічна проблема.

Тема 7. Старіння населення. Аналіз показників СОТЖ та демографічного навантаження.

Проблеми, пов'язані з постарінням населення. Середня очікувана тривалість життя населення, в т.ч. чоловіків і жінок в Україні і світі, її динаміка. Показник демографічного навантаження. Трудовий потенціал країни.

Тема 8. Життя як цінність. Ставлення до смерті та помирання як моральна проблема.

Формування ставлення до життя як до людської цінності. Психологічна та духовна підтримка у прагненні до життя, визначення смерті як природного процесу в старості чи при хворобі. Забезпечення достойного завершення земного життя. Морально-етичні аспекти ставлення до природної смерті та евтаназії.

Тема 9. Методика вивчення та оцінка показників малюкової смертності.

Порядок реєстрації смертності немовлят (малюкової). Методика визначення показників загальної, неонатальної, ранньої неонатальної, пізньої неонатальної, постнеонатальної смертності немовлят. Оцінка співвідношення показників смертності немовлят та неонатальної смертності. Перинатальна смертність. Провідні причини малюкової смертності в різні вікові періоди першого року життя. Основні групи чинників, що впливають на формування рівнів малюкової смертності (біологічні, екологічні, медико-організаційні, спосіб життя).

Тема 10. Методика вивчення та оцінка чинників, що впливають на здоров'я населення.

Класифікація чинників ризику, які впливають на здоров'я. Методичні підходи до вивчення чинників, які визначають рівні здоров'я населення та його окремих контингентів. Особливості вивчення впливу чинників: соціально-економічних, соціально-біологічних, екологічних і природно-кліматичних, медико-організаційних. Застосування методів біостатистики (похідні та середні величини, метод стандартизації, кореляційно-регресійний аналіз, параметрична та непараметрична оцінка вірогідності результатів досліджень, бальна, рейтингова оцінка).

Тема 11. Захворюваність населення як медико-соціальна проблема.

Поняття про захворюваність, мета її вивчення, особливості в Україні та світі. Медико-соціальне значення захворюваності як провідної причини тимчасової та стійкої втрати працездатності, смертності. Вплив захворюваності на потреби населення в забезпеченні медичною допомогою, на здоров'я майбутніх поколінь. Економічні витрати, пов'язані з захворюваністю, в т.ч. з захворюваністю на соціально значущі та небезпечні хвороби. Методи вивчення захворюваності, можливості застосування окремих методів, їх переваги та недоліки. Чинники, що впливають на повноту даних про захворюваність в залежності від методів її вивчення. Міжнародна статистична класифікація хвороб, травм і причин смерті, принципи її побудови та значення. Види захворюваності, які вивчаються в Україні. Відмінності в показниках захворюваності міського та сільського населення, різних вікових і статевих груп. Інвалідність, як показник здоров'я населення, її медико-соціальне значення.

Тема 12. Методика вивчення та оцінка показників загальної захворюваності.

Вивчення захворюваності за даними звертань по медичну допомогу. Методика визначення показників первинної захворюваності та поширеності захворювань, їх оцінка. Динаміка показників загальної та первинної захворюваності, регіональні особливості.

Тема 13. Методика вивчення та оцінка показників захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання.

Хвороби системи кровообігу, онкологічні, нервово-психічні захворювання, цукровий діабет, туберкульоз, ВІЛ-інфекція/СНІД, травматизм, алкоголізм, наркоманії та токсикоманії як медико-соціальні проблеми. Провідні чинники, що впливають на поширеність захворювань. Динаміка основних показників. Травматизм, як медико-соціальна проблема, види травматизму, облік випадків, динаміка показників, вікові та статеві особливості в регіонах світу і в Україні.

Тема 14. Методика вивчення та оцінка показників захворюваності з тимчасовою втратою працездатності.

Листок непрацездатності як джерело інформації для вивчення захворюваності з тимчасовою втратою працездатності. Показники: число випадків та днів втрати

працездатності на 100 працюючих, середня тривалість випадку. Поглиблене вивчення захворюваності робітників в залежності від стажу, професії, умов праці.

Тема 15. Організація медичної експертизи тимчасової втрати працездатності.

Завдання лікуючих лікарів при проведенні експертизи тимчасової втрати працездатності. Лікарсько-консультативна комісія (ЛКК): функції, склад, організація роботи. Зміст, призначення та порядок заповнення облікових документів, які використовуються при проведенні експертизи тимчасової непрацездатності. Значення листка непрацездатності як облікового, юридичного та фінансового документу. Визначення тактики різних посадових осіб лікувально-профілактичних закладів стосовно конкретних видів і випадків тимчасової непрацездатності. Оформлення листків непрацездатності при окремих видах і випадках тимчасової непрацездатності. Визначення переліку хвороб, організація постійного моніторингу. Набір показників (DALE, HALE), що характеризують глобальний тягар хвороб: методика розрахунку та оцінка. Значення результатів дослідження тягара хвороб для системи громадського здоров'я. Поліпшення здоров'я найменш соціально захищених верств населення. Заходи щодо зменшення захворюваності та смертності від найбільш поширених захворювань в Україні та Європі.

Тема 16. Організація експертизи стійкої втрати працездатності.

Оцінювання повсякденного функціонування особи. Зміст, призначення та порядок заповнення основних документів стійкої втрати працездатності, які використовуються при експертизі. Експертні команди з оцінювання повсякденного функціонування (ЕКОПФО). Медико-соціальні аспекти інвалідності. Методика розрахунку та аналіз показників інвалідності. Інвалідність як показник здоров'я населення. Порушення функцій організму, що призводять до інвалідності. Групи інвалідності. Причини інвалідності. Класи хвороб, що зумовлюють основні причини інвалідизації населення. Показники інвалідності: загальна інвалідність (контингенти інвалідів), первинна інвалідність (інвалідизація). Структура причин загальної та первинної інвалідності. Травматизм, як причина інвалідності дитячого та дорослого населення. Інвалідність серед дитячого та дорослого населення. Регіональні особливості та динаміка показників інвалідності.

Тема 17. Комплексна оцінка здоров'я населення.

Показники здоров'я населення. Основні джерела інформації при вивченні здоров'я населення. Критерії та групи здоров'я. Комплексна оцінка індивідуального здоров'я. Оцінка якості життя. Комплексна оцінка здоров'я населення. Інтегральні показники комплексної оцінки здоров'я населення: коефіцієнт життєстійкості населення; індекс людського розвитку. Показники системи оцінки здоров'я населення BOOЗ (Summary Measures of Population Health): показник очікуваної тривалості життя, відкоригований на інвалідність – DALE (disability-adjusted life expectancy); показник очікуваної тривалості життя, відкоригований на здоров'я – HALE (health-adjusted life expectancy).

Тема 18. Аналіз показників фізичного розвитку.

Характеристика фізичного розвитку як показника здоров'я населення. Визначення поняття «фізичний розвиток», його генетична та соціальна обумовленість. Біологічний розвиток та морфофункціональний розвиток. Методи оцінки фізичного розвитку. Регіональні особливості та динаміка показників фізичного розвитку.

Тема 19. Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.

Стратегічне керівництво: визначення, ключові положення. Типи стратегічного керівництва в інтересах здоров'я. Вектори розвитку. Загальнодержавний підхід. Принцип участі всього суспільства. Набір інструментів здійснення політики. Політична участь і лідерство. Стратегічне планування послуг громадського здоров'я, планування політики і моніторинг її здійснення.

Тема 20. Методологія аналізу причин соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони.

Перешкоди на шляху забезпечення необхідних умов для підтримки індивідуального здоров'я. Соціальна нерівність як причина незадовільного доступу до медичної допомоги та соціальної підтримки. Аналіз причин соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони.

Шляхи поліпшення стану здоров'я усіх прошарків населення. Цілі сталого розвитку України до 2030 року: 1) подолання бідності; 2) подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства.

Тема 21. Екологічне громадське здоров'я.

Забезпечення захисту здоров'я населення, у т.ч. безпеки довкілля, праці, харчових продуктів тощо. Екологічне громадське здоров'я. Складові життєвого середовища людей: природне середовище (довкілля), соціальне середовище (соціум) та техногенне середовище (побутове та виробниче). Основні джерела загроз для здоров'я індивідуума чи спільноти. Захист життєвого середовища людей. Створення «зони комфорту» для повноцінного життя. Значення міжсекторальної співпраці та міжнародного співробітництва для захисту життєвого середовища людей.

Тема 22. Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я. Біотероризм. Глобальні загрози міжнародному здоров'ю в XXI столітті.

Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я: наслідки зміни клімату, епідемії, масові враження хімічними речовинами, радіаційні катастрофи. Міжнародна безпека у сфері громадського здоров'я. Роль ВООЗ в організації сповіщення та швидкого реагування в надзвичайних ситуаціях. Концепція міжнародного здоров'я, актуальні проблеми міжнародного здоров'я на прикладі Європейського регіону. Біотероризм – глобальна загроза міжнародному здоров'ю. Біологічна зброя. Стратегія системи громадського здоров'я щодо скорочення ризиків використання біологічної зброї та негативних наслідків.

Тема 23. Стреси і конфлікти. Механізми захисту людей від дій стресу.

Стреси і конфлікти як причина неінфекційних захворювань. Психогігієна як основа профілактики.

Тема 24. Морально-етичні та правові аспекти втручання в охороні здоров'я. Розвиток репродуктивної медицини. Штучне запліднення, сурогатне материнство, донатація гамет: морально-етичні аспекти. Роль репродуктивної медицини у вирішенні проблеми низької народжуваності. Морально-етичні та правові аспекти трансплантації.

Тема 25. Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я.

Профілактика в системі громадського здоров'я: популяційна, групова, індивідуальна. Первинна, вторинна та третинна профілактика. Промоція здоров'я, як профілактичний напрямок діяльності системи охорони здоров'я. Міжнародні програми щодо забезпечення профілактичної діяльності системи охорони здоров'я. Цільові профілактичні програми боротьби з найбільш соціально значущими захворюваннями: ішемічна хвороба серця, гіпертонічна хвороба, цукровий діабет, туберкульоз, злоякісні новоутворення. Роль міжсекторального співробітництва в підвищенні ефективності та дієвості профілактичних заходів. Цілі сталого розвитку України до 2030 року: 3) забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці.

Тема 26. Скринінгові програми раннього виявлення хвороб та чинників ризику.

Скринінг як профілактична технологія. Скринінгові програми раннього виявлення хвороб та чинників ризику, їх використання.

Тема 27. Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.

Інформування суспільства, осіб, які приймають рішення, політиків про існуючі і потенційні загрози для здоров'я, проблеми зі здоров'ям, потреби в профілактичних заходах. Мистецтво і техніка інформування, впливу та мотивування людей, закладів, аудиторій стосовно важливих питань детермінант здоров'я. Завдання та зміст роботи центрів контролю та профілактики хвороб, їх структурних підрозділів, взаємодія з іншими закладами охорони здоров'я. Розробка профілактичних стратегій щодо захисту і зміцнення здоров'я, зменшення негативного впливу детермінант на стан здоров'я населення. Профілактичні програми і стратегії профілактики захворювань.

Тема 28. Промоція здоров'я. Види, форми та методи.

Методи та засоби медико-гігієнічного навчання та виховання населення, їх особливості в різних закладах охорони здоров'я. Визначення понять «промоція здоров'я»,

«здоровий спосіб життя», «профілактика». Види профілактики. Значення формування здорового способу життя для збереження та зміцнення здоров'я населення. Провідні чинники способу життя, які впливають на стан здоров'я населення. Напрями формування здорового способу життя. Розробка анкет для вивчення чинників, що впливають на стан здоров'я населення. Складання плану лекцій. Цілі сталого розвитку України до 2030 року: 3) забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці.

Тема 29. Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я. Прес-релізи та зв'язок із засобами масової інформації.

Значення комунікації в питаннях збереження і зміцнення здоров'я. Форми комунікацій. Комунікаційні канали. Значення зв'язків із громадськістю та засобами масової інформації. Проблеми та можливі помилки. Прес-реліз в громадському здоров'ї – важлива форма донесення медичної інформації до широкого загалу: правила складання та використання.

Тема 30. Інформатизація громадського здоров'я.

Медичні інформаційні системи в світі та в Україні. Інформаційні технології в світовій системі охорони здоров'я. Медичні інформаційні системи: збереження інформації, швидкий доступ до інформації, взаємообмін інформацією, проведення статистичного аналізу зведених даних, скорочення часу роботи персоналу та зменшення кількості помилок. Термінологічні стандарти та рубрифікатори. Комплексна автоматизація медичних закладів. Електронний документообіг. Електронна карта пацієнта.

Тема 31. Візуалізація й ефективне представлення даних про здоров'я.

Поширення і використання результатів. Ефективне представлення даних про здоров'я. Традиційні форми представлення даних у вигляді діаграм та таблиць. Візуалізація даних за допомогою сучасних технологій: інфографіка, анімація, інтеракція. Форми представлення: плакати, листівки, буклети, презентації, фільми.

Тема 32. Захист курсової роботи

Тема 33. Підсумковий модульний контроль.

Перелік питань до підсумкового модульного контролю МОДУЛЬ № 2 «ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я»

1. Громадське здоров'я, функції та послуги.
2. Цільові підходи до визначення поняття «здоров'я». Показники здоров'я населення. Тягар хвороб.
3. Провідні групи чинників, що впливають на здоров'я населення, їх класифікація. Епідагляд та оцінка стану здоров'я і благополуччя населення.
4. Предмет і зміст демографії, значення демографічних даних для практики охорони здоров'я. Джерела інформації, основні показники.
5. Народжуваність, показники в Україні. Чинники, що впливають на рівень народжуваності.
6. Смертність. Методика обчислення загального та спеціальних показників. Особливості та причини смертності в різних групах населення. Смертність немовлят. Провідні причини, чинники, які впливають на її формування. Медико-соціальні аспекти зниження смертності немовлят.
7. Середня очікувана тривалість життя (СОТЖ), взаємозв'язок з індексом розвитку людського потенціалу (ІРЛП). Тенденції динаміки СОТЖ у різних регіонах світу, окремих країнах і в Україні. Врахування впливу «тягаря хвороб» на СОТЖ.
8. Захворюваність, її медико-соціальне значення. Методи вивчення, їх переваги та можливості. Міжнародна статистична класифікація хвороб, травм і причин смерті, принципи її побудови та значення.
9. Загальна захворюваність, джерела вивчення. Показники загальної захворюваності, особливості серед міського та сільського населення.
10. Інфекційна захворюваність: доцільність спеціального обліку, основні показники.
11. Захворюваність на найважливіші соціально значущі захворювання: перелік нозологічних форм, основні показники.

12. Госпіталізована захворюваність: поняття, основні показники.
13. Захворюваність з тимчасовою втратою працездатності, основні показники.
14. Поняття про типи патології населення. Їх характеристика. Провідні неінфекційні захворювання: хвороби системи кровообігу, злоякісні новоутворення, діабет, хронічні обструктивні хвороби легень, їх медико-соціальне значення.
15. Провідні чинники ризику неінфекційних захворювань: вживання тютюну, алкоголю, низька фізична активність, нераціональне харчування, метаболічні чинники ризику.
16. Туберкульоз як медико-соціальна проблема.
17. ВІЛ-інфекція/СНІД як медико-соціальна проблема.
18. Травматизм, медико-соціальне значення.
19. Фізичний розвиток. Критерії для вивчення біологічного та морфо-функціонального розвитку. Сучасні тенденції показників фізичного розвитку.
20. Інвалідність: основні причини інвалідності, групи інвалідності, чинники, що на неї впливають. Визначення та оцінка показників інвалідності.
21. Міжнародне здоров'я. Біотероризм.
22. Нерівність в здоров'ї населення та його охороні. Виявлення та скорочення.
23. Екологічне громадське здоров'я. Забезпечення захисту здоров'я населення, у т.ч. безпеки довкілля, праці, харчових продуктів.
24. Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я. Види профілактики. Профілактичні програми в охороні здоров'я. Скринінг.
25. Промоція здоров'я. Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.
26. Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я.
27. Завдання та зміст роботи центрів контролю та профілактики хвороб, їх структурних підрозділів з профілактики та формування здорового способу життя, взаємодія з іншими закладами охорони здоров'я.
28. Морально-етичні аспекти втручання в охороні здоров'я.
29. Інформатизація громадського здоров'я. Медичні інформаційні системи.
30. Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.

Перелік практичних завдань та робіт до підсумкового модульного контролю

Задача 1.

Необхідно оцінити динаміку народжуваності населення в Н-му районі. Які необхідні для цього дані? Як їх одержати? Які показники необхідно вирахувати? Як зареєструвати народження дитини?

Задача 2.

Необхідно оцінити динаміку смертності немовлят в Н-му районі. Які дані і з яких документів для цього будуть використані? За якою методикою проводяться необхідні розрахунки? Як оцінити одержані результати? Чи можна їх відобразити графічно?

Задача 3.

Необхідно оцінити динаміку смертності в Н-му районі від провідних причин. Які дані та з яких облікових документів треба використати? Які показники необхідно вирахувати? Як реєструється смертність?

Задача 4.

Сьогодні для оцінки відтворення населення використовуються показники природнього приросту. З яких документів їх одержати? Як відобразити ці показники графічно? Як оцінити відтворення населення за показниками природнього приросту?

Задача 5.

В інфекційне відділення направлений хворий з підозрою на дизентерію. Які документи треба оформити? На підставі яких документів (як, де і коли) аналізується інфекційна захворюваність населення?

Задача 6.

Лікар запідозрив у пацієнта злоякісну пухлину. Де і ким проводиться спостереження за хворим? Де і як проводиться аналіз онкозахворюваності? Які документи будуть при цьому заповнюватися?

Задача 7.

Лікар виявив у себе на дільниці 6 хворих ревматизмом. Як будуть вони реєструватися лікарем, де буде проводитися їх подальше обстеження? Як оцінити ефективність спостереження за ними?

Задача 8.

Для порівняння роботи двох лікувально-профілактичних закладів групі лікарів доручено вивчити загальну смертність у районі діяльності цих лікарень. Які дані для цих цілей будуть потрібні, їх джерела? Які показники необхідно обчислити?

Задача 9.

Групі студентів доручено вивчити і порівняти смертність немовлят у двох сільських районах. Які дані будуть використані, їх джерела та які показники необхідно обчислити?

Задача 10.

Групі лікарів доручено вивчити та порівняти народжуваність у двох сільських районах. Які дані будуть використані, їх джерела та які показники необхідно обчислити?

Задача 11.

Лікарю доручено провести поглиблений аналіз захворюваності з тимчасовою непрацездатністю на промисловому підприємстві. Які дані для цього будуть використані, їх джерела та які показники треба вирахувати?

Задача 12.

Студентам доручили узагальнено вивчити захворюваність з тимчасовою втратою працездатності. Які дані будуть використані та які показники необхідно вирахувати? (задача 18).

Задача 13.

Під час комплексного медичного огляду 20 тис. населення виявлено 12600 захворювань. Які показники у даному випадку можна вирахувати? Які використовуються для цього документи? Як оцінити результат?

Задача 14.

На промисловому підприємстві 1800 робітників. У 2000 році зареєстровано 1260 захворювань, у зв'язку з чим втрачено 1080 робочих днів. Вказати, які показники можна визначити за цими даними, в який розділ вивчення захворюваності входить цей вид захворюваності та з яких документів можна одержати необхідні дані? Як оцінити результати?

Задача 15.

В місті Н. чисельність населення складає 200 тис. чоловік. Серед них у віці 60 років та старше 68 тис. чоловік. Всього за рік померло 1500 чоловік, в т.ч. у віці 60 років та старше – 900. Які показники тут можна вирахувати? Які документи видаються на померлих осіб? Чи можна визначити захворюваність населення за даними смертності?

Задача 16.

У лікарні на 100 ліжок у 2000 р. лікувалось 2000 хворих, якими було зайнято 34000 ліжко-днів. Які показники тут можна визначити? В аналізі якого розділу звіту лікувально-профілактичного закладу вони використовуються?

Задача 17.

В поліклініці за рік зареєстровано 60000 відвідувань до дільничних терапевтів, в тому числі із своїх дільниць – 6000, на дому – 2400, із них на своїх дільницях – 2300. Які показники можна визначити за наявності цих даних? В який розділ звіту лікувально-профілактичного закладу вони можуть бути включені? Які ще показники можуть бути внесені в даний розділ звіту та як їх оцінити?

Задача 18.

В лікарні на 200 ліжок було проведено хворими 65000 ліжко-днів. Які показники тут можна обчислити та до якого розділу звіту лікувально-профілактичного закладу вони відносяться? Дати їм оцінку.

Задача 19.

У місті Н. 150 тис. населення. В 2000 р. було вперше виявлено 210 випадків злоякісних пухлин. Який показник на підставі цих даних можна обчислити та як його оцінити? У якому розділі звіту лікувально-профілактичного закладу дається характеристика цього показника? До якого розділу захворюваності він відноситься? Який документ заповнюється дільничним лікарем на вперше виявлених хворих?

Задача 20.

В місті Н. 200 тис. чоловік В 2000 році вперше зареєстровано 220 випадків туберкульозу. Який показник можна визначити при наявності цих даних та до яких величин він відноситься? В якому додатку до звіту лікувально-профілактичного закладу дається характеристика цього показника? До якого розділу обліку захворюваності він належить? Який документ заповнюється дільничним лікарем на вперше виявлених хворих? Назвіть синоніми інтенсивного показника?

Задача 21.

В місті Н. 20 тис. чоловік. Визначити число штатних лікарських посад терапевтів необхідних для забезпечення амбулаторно-поліклінічної допомоги. Перерахувати основні функціональні обов'язки дільничного терапевта.

Задача 22.

На комплексному медичному огляді у 20 тис. осіб виявлено 12600 захворювань. Визначити коефіцієнт патологічної ураженості оглянутого населення. В чому відмінність цього показника від показників власно захворюваності та хворобливості населення?

Задача 23.

В лікарні на 200 ліжках в 2000 році було проведено хворими 65000 ліжко-днів. Визначити середню тривалість роботи ліжка за рік. Як оцінити визначений показник? З яких документів можна отримати наведені дані?

Задача 24.

У поліклініці за рік зареєстровано 60 тис. відвідувань до дільничного лікаря-терапевта. Втому числі зі своїх дільниць – 50 тис., на дому – 24 тис., в тому числі на своїх дільницях – 22 тис. Визначити показник дільничності в обслуговуванні хворих на дому та у поліклініці.

Задача 25.

У дільничного лікаря-терапевта за рік було зареєстровано 8726 відвідувань. Дайте оцінку навантаженню лікаря з урахуванням функції лікарської посади. Де реєструються відвідування? Чи можна цей показник використовувати для оцінки «трудової участі» лікаря при бригадній формі роботи?

Виконання СРС.

Написання курсової роботи «Методика аналізу діяльності закладу охорони здоров'я».

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви тем	Кількість годин			
		Усього	У тому числі		
			Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
МОДУЛЬ 2. ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я					
1	Громадське здоров'я, функції та послуги.	2	2		
2	Епіднагляд та оцінка стану здоров'я і благополуччя населення.	4		2	2
3	Здоров'я населення: основні детермінанти.	2	2		
4	Медико-соціальні проблеми демографічних процесів.	2	2		
5	Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної	4		2	2

	ситуації.				
6	Аналіз складу населення за віком, статтю, місцем проживання.	1			1
7	Старіння населення. Аналіз показників СОТЖ та демографічного навантаження.	1			1
8	Життя як цінність. Ставлення до смерті та помирання як моральна проблема.	1			1
9	Методика вивчення та оцінка показників малюкової смертності.	4		2	2
10	Методика вивчення та оцінка чинників, що впливають на здоров'я населення.	4		2	2
11	Захворюваність населення як медико-соціальна проблема.	2	2		
12	Методика вивчення та оцінка показників загальної захворюваності.	4		2	2
13	Методика вивчення та оцінка показників захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання	4		2	2
14	Методика вивчення та оцінка показників захворюваності з тимчасовою втратою працездатності.	1			1
15	Організація медичної експертизи тимчасової втрати працездатності.	4		2	2
16	Організація медичної експертизи стійкої втрати працездатності.	4		2	2
17	Комплексна оцінка здоров'я населення.	4		2	2
18	Аналіз показників фізичного розвитку.	1			1
19	Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.	1			1
20	Методологія аналізу причин соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони.	4		2	2
21	Екологічне громадське здоров'я. Забезпечення захисту здоров'я населення, у т.ч. безпеки довкілля, праці, харчових продуктів тощо.	1			1
22	Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я. Біотероризм.	1			1
23	Стреси і конфлікти. Механізми захисту людей від дій стресу.	1			1
24	Моральні-етичні та правові аспекти втручання в охороні здоров'я.	1			1
25	Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я.	2	2		
26	Скринінгові програми раннього виявлення хвороб та чинників ризику.	1			1
27	Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.	4		2	2
28	Промоція здоров'я. Види, форми та методи.	4		2	2
29	Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я. Прес-релізи та зв'язок із засобами масової інформації.	4		2	2
30	Інформатизація громадського здоров'я. Медичні інформаційні системи в світі та в Україні.	1			1
31	Візуалізація й ефективне представлення даних про здоров'я. Поширення і використання результатів.	1			1
32	Захист курсової роботи	5		2	3
33	Підсумковий модульний контроль.	4		2	2
	Виконання СРС	6			6
	Всього годин за модуль	90	10	30	50
Кредитів ЄКТС за модуль 3,0					

Теми лекцій

№	Назва теми	К-сть годин
МОДУЛЬ 2. ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я		
1	Громадське здоров'я, функції та послуги.	2
2	Здоров'я населення: основні детермінанти	2
3	Медико-соціальні проблеми демографічних процесів.	2
4	Захворюваність населення як медико-соціальна проблема.	2
5	Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я.	2
Усього годин за модуль		10

Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені навчальним планом

Теми практичних занять

№	Назва теми	К-сть годин
МОДУЛЬ 2. ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я		
1	Епіднагляд та оцінка стану здоров'я і благополуччя населення.	2
2	Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.	2
3	Методика вивчення та оцінка показників малюкової смертності.	2
4	Методика вивчення та оцінка чинників, що впливають на здоров'я населення.	2
5	Методика вивчення та оцінка показників загальної захворюваності.	2
6	Методика вивчення та оцінка показників захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання.	2
7	Організація медичної експертизи тимчасової втрати працездатності.	2
8	Організація медичної експертизи стійкої втрати працездатності.	2
9	Комплексна оцінка здоров'я населення.	2
10	Методологія аналізу причин соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони.	2
11	Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.	2
12	Промоція здоров'я. Види, форми та методи.	2
13	Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я. Прес-релізи та зв'язок із засобами масової інформації.	2
14	Захист курсової роботи	2
15	Підсумковий модульний контроль	2
Усього годин за модуль		30

Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом

Самостійна робота

№	Назва теми	К-сть годин
МОДУЛЬ 2. ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я		
1	Аналіз складу населення за віком, статтю, місцем проживання.	1
2	Старіння населення. Аналіз показників СОТЖ та демографічного навантаження.	1
3	Життя як цінність. Ставлення до смерті та помирання як моральна проблема.	1
4	Методика вивчення та оцінка показників захворюваності з тимчасовою втратою	1

	працездатності.	
5	Аналіз показників фізичного розвитку.	1
6	Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.	1
7	Екологічне громадське здоров'я. Забезпечення захисту здоров'я населення, у т.ч. безпеки довкілля, праці, харчових продуктів тощо.	1
8	Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я. Біотероризм.	1
9	Стреси і конфлікти. Механізми захисту людей від дій стресу.	1
10	Моральні-етичні та правові аспекти втручання в охороні здоров'я.	1
11	Скринінгові програми раннього виявлення хвороб та чинників ризику.	1
12	Інформатизація громадського здоров'я. Медичні інформаційні системи в світі та в Україні.	1
13	Візуалізація й ефективне представлення даних про здоров'я. Поширення і використання результатів.	1
	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.	26
	Виконання СРС за обраною темою.	6
	Підготовка до захисту курсової роботи.	2
	Підготовка до підсумкового модульного контролю.	3
Усього годин за модуль		50

11. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ.

Передбачається написання курсової роботи з даної дисципліни.

Кожний студент отримує приклад заповненого звіту ф.20 лікувально-профілактичних закладів Чернівецької області для проведення статистичного аналізу, опанування основної обліково-статистичної медичної документації поліклініки та стаціонару та проведення порівняльної характеристики отриманих даних. Кожен студент на основі запропонованих даних проводить обчислення показників, які наведені нижче.

Основні розділи «Звіту лікувально-профілактичного закладу» (форма №20):

Перелік основних структурних підрозділів ЛПЗ.

Розділ I. Штати закладу на кінець звітного року.

Розділ II. Діяльність поліклініки (амбулаторії), диспансеру, консультації.

Розділ III. Діяльність стаціонару.

Розділ IV. Робота діагностичних відділень:

- рентгенологічного відділення, УЗД, ендоскопічного відділення (кабінету), лабораторії, кабінету функціональної діагностики.

Розділ V. Робота лікувально-допоміжних відділень (кабінетів):

- кабінетів та відділень: променевої терапії, фізіотерапевтичного, ЛФК, рефлексотерапії, патологоанатомічного бюро.

Абсолютні величини представлені у цьому звіті використовуються для розрахунку та подальшого аналізу більшості показників роботи окремих структурних підрозділів ЛПЗ, оцінки його штатного забезпечення, ефективності використання ресурсів.

Отримані дані дозволяють планувати подальшу діяльність амбулаторно-поліклінічних закладів, виявляти недоліки у організації надання медичної допомоги населенню, визначати перспективні напрямки роботи закладу в цілому і його окремих служб.

Методи оцінки роботи лікувально-профілактичного закладу за даними річних звітів

Аналіз роботи будь-якого лікувально-профілактичного закладу повинен розпочинатися із загальної характеристики території, економіки, санітарно-епідеміологічного та екологічного стану місцевості району діяльності закладу. Далі дається детальна характеристика мережі лікувально-профілактичних закладів, перераховується число

дільниць, сільських дільничних лікарень, лікарських амбулаторій, фельдшерсько-акушерських пунктів та інше.

Важливим розділом загальної характеристики є демографічна характеристика населення: віково-статевий склад, розподіл за місцем проживання (міське, сільське) та зайнятості в галузях народного господарства, густота на 1 км². Обов'язково дається характеристика стану народжуваності, загальної смертності, смертності немовлят, природного приросту та інше.

А. Загальна характеристика

1. Народжуваність.
2. Загальна смертність.
3. Природний приріст
4. Смертність немовлят.
5. Структура основних причин смерті.

Б. Штати лікувально-профілактичного закладу

(інформація береться зі звіту ф. № 20)

Забезпеченість населення штатами	Число штатних посад лікарів	x 10000
	Середньорічна чисельність населення	
Укомплектованість закладу лікарями	Число зайнятих посад лікарів	x 100
	Число штатних посад лікарів	

Укомплектованість середнім та молодшим медичним персоналом обчислюється аналогічно.

Коефіцієнт сумісництва	Число зайнятих лікарських посад
	Число фізичних осіб лікарів на зайнятих посадах
Відношення числа зайнятих посад середнім медичним персоналом до зайнятих посад лікарів	Число зайнятих посад середнім медичним персоналом
	Число зайнятих лікарських посад

В. Діяльність поліклініки (амбулаторії),

робота лікарів поліклініки

(інформація береться зі звіту ф. № 20 та ф. № 039/о)

Забезпеченість населення амбулаторно-поліклінічною допомогою	Загальне число відвідувань до лікаря за рік
	Середньорічна чисельність населення
Середнє навантаження лікаря за рік	Число відвідувань лікарів даного профілю в поліклініці за рік
	Число зайнятих лікарями посад даного профілю
Середнє навантаження лікаря за один день роботи	Середнє число відвідувань лікаря даного профілю за рік
	Число робочих днів в даному році
Середнє навантаження лікаря за час роботи	Середнє число відвідувань лікаря даного профілю за один день
	Середнє число годин роботи лікаря в поліклініці за одну зміну

(Аналогічно розраховується середня завантаженість лікаря на дому).

Структура відвідувань	Число відвідувань лікарів в поліклініці за окремими спеціальностями	x 100
------------------------------	---	-------

лікарів в поліклініці за окремими спеціальностями	Загальне число всіх відвідувань в поліклініці	
Частка відвідувань в поліклініці з приводу профілактичних оглядів	Число відвідувань в поліклініці з приводу профілактичних оглядів	x 100
	Число всіх відвідувань в поліклініці	
Частка відвідувань на дому	Число відвідувань на дому	x 100
	Число всіх відвідувань	

Функція лікарської посади (число хворих та здорових, яких має прийняти лікар даної спеціальності за планом за рік):

Приклад:

Функція лікарської посади терапевта = $((3,5 \times 5) + (3 \times 2)) \times 283$, де:

3,5 – кількість годин роботи терапевта в поліклініці (за графіком);

5 – число пацієнтів, яких має прийняти лікар-терапевт за 1 годину в поліклініці;

3 – кількість годин роботи терапевта по обслуговуванню хворих на дому (за графіком);

2 – число хворих, яких терапевт має обслуговувати на дому за 1 годину;

283 – число робочих днів за рік.

Профілактичні огляди, проведені поліклінікою
(інформація береться зі звітної форми ф. № 20)

Охоплення профілактичними оглядами підлітків	Число оглянутих підлітків	x 100
	Число всіх підлітків, що підлягали профілактичному огляду	
Охоплення профілактичними оглядами робітників та інших контингентів населення, що підлягають профілактичним оглядам	Число оглянутих робітників	x 100
	Число всіх робітників, що підлягали профілактичному огляду	

**Захворюваність населення та диспансеризація хворих в районі діяльності
лікувального закладу**

(інформація береться зі звіту ф. № 12 та ф. № 030/о)

Захворюваність	Число вперше виявлених в поточному році захворювань	x 1000
	Середньорічна чисельність населення	
Хворобливість (поширеність)	Число всіх захворювань зареєстрованих в поточному році	x 1000
	Середньорічна чисельність населення	

(Захворюваність та хворобливість за окремими нозологічними формами обчислюється аналогічно).

Повнота охоплення диспансерним наглядом хворих, що підлягають диспансеризації	Число всіх хворих, які підлягають диспансерному нагляду (всі хворі, що знаходяться на диспансерному обліку на кінець року)	x 100
	Число всіх зареєстрованих в поточному році	
Частка хворих, що виявлена на профілактичних оглядах, серед всіх вперше виявлених в цьому році хворих	Число хворих, що виявлені на профоглядах	x 100
	Всі вперше виявлені в цьому році хворі	

(Показники захворюваності, хворобливості та охоплення диспансерним наглядом за окремими нозологічними формами обчислюються аналогічно).

Своєчасність охоплення диспансерним наглядом хворих, що підлягають диспансеризації	Число всіх хворих, які взяті в поточному році під диспансерний нагляд	x 100
	Число всіх хворих, які виявлені в поточному році	

(Цей показник також розраховується за окремими нозологічними формами).

Середнє число диспансерних хворих, що приходить на одну зайняту посаду лікаря за окремими спеціальностями	Число диспансерних хворих терапевтичного профілю	
	Число зайнятих лікарських посад терапевтами	
Якість діагностики захворювань в поліклініці	Число поліклінічних діагнозів, що співпали серед госпіталізованих хворих	x 100
	Число всіх випадків госпіталізації	

Г. Робота стаціонару

Показник середньорічної зайнятості ліжка	Кількість проведених хворими ліжко-днів	
	Середньорічна кількість ліжок	
Показник середньої тривалості перебування хворого в стаціонарі лікарні	Кількість проведених хворими ліжко-днів	
	Середньорічна кількість ліжок	

Показник обігу/функції ліжка	Кількість хворих, котрі пролікувалися в стаціонарі
	Середньорічна кількість ліжок

Наведені статистичні показники (1-3) обчислюються загалом як для стаціонару, так і для всіх його конкретних відділень

Показник летальності	Число хворих, котрі померли у стаціонарі	x 100
	Кількість виписаних + Число хворих, котрі померли у стаціонарі	

Статистична карта хворого, який вибув зі стаціонару (ф. № 066/о) дозволяє також провести досить детальний аналіз показників летальності для відділень стаціонару за класами та окремими захворюваннями для певних вікових чи статевих груп хворих.

Показник частоти ускладнень захворювань	Число ускладнень при окремих захворюваннях	x 100
	Число хворих з відповідними захворюваннями	
Показник загальної чисельності оперативних втручань на 100 хірургічних ліжок	Загальна чисельність оперативних втручань	x 100
	Число всіх хірургічних ліжок	
Показник чисельності оперативних втручань за окремими видами на 100 хірургічних ліжок	Число оперативних втручань за окремими видами	x 100
	Число всіх хірургічних ліжок	
Показник структури оперативних втручань	Число оперативних втручань за окремими видами	x 100
	Загальна кількість оперативних втручань	
Показник використання апаратури під час операцій (лазерної, кріогенної, ендоскопічної)	Число оперативних втручань з використанням апаратури	x 100
	Загальна кількість оперативних втручань	
Показник післяопераційної летальності	Кількість померлих оперованих хворих	x 100
	Кількість прооперованих хворих	

Післяопераційну летальність доповнюють відповідними показниками для окремих операцій, а також показниками летальності оперованих хворих при загальній анестезії, а також серед оперованих хворих, доставлених до стаціонару лікарні своєчасно чи з запізненням.

Показник післяопераційних ускладнень	Число прооперованих хворих, у яких виникли післяопераційні ускладнення	x 100
	Кількість усіх прооперованих хворих	
Показник оцінки термінової хірургічної допомоги	Кількість хворих, доставлених до стаціонару пізніше за 24 години після встановленого діагнозу	x 100
	Кількість хворих, доставлених для надання термінової допомоги	

Показник середньої кількості операцій на одну зайняту посаду лікаря-хірурга		Кількість проведених операцій	x 100
		Кількість посад хірургів	
Показник сезонності захворювання	Число хворих, котрі поступили до стаціонару в певну пору року (влітку, восени, взимку, весною)		x 100
	Кількість усіх хворих, які поступили до стаціонару		
Показник структури поступлень до стаціонару за місцевістю	Кількість хворих, котрі поступили до стаціонару лікарні з певної місцевості (місто, сільський район)		x 100
	Число всіх хворих, які поступили до стаціонару		
Показник структури захворюваності за статтю/віком	Число хворих окремої статті/віку, котрі лікувалися у стаціонарі		x 100
	Число всіх хворих, котрі лікувалися у стаціонарі		
Показник скерованості до стаціонару	Число хворих, котрі були скеровані до стаціонару сімейними лікарями (амбулаторно-поліклінічними закладами, швидкою допомогою, переведені з іншого стаціонару, звернулися самостійно)		x 100
	Кількість усіх хворих, які поступили до стаціонару		
Показники екстреності/плановості госпіталізації		Число хворих, котрі поступили до стаціонару екстрено/планово	x 100
		Число всіх хворих, які поступили до стаціонару	
Показники термінів госпіталізації	Число хворих, що поступили до стаціонару до 6 годин (7-24 годин, пізніше 24 години)		x 100
	Число всіх хворих, які поступили до стаціонару		
Показник первинної (повторної) госпіталізації	Число хворих, що поступили до стаціонару вперше/повторно		x 100
	Число всіх хворих, які поступили до стаціонару		
Показник перебігу захворюваності	Число хворих, котрі були виписані із стаціонару з одужанням (поліпшенням, без змін, померли, переведені в інші відділення, здорові)		x 100
	Число всіх хворих, які поступили до стаціонару		
Показник проведення реакції Васермана хворим, що поступили до стаціонару		Число хворих стаціонару, яким було проведено RW- дослідження	x 100
		Число всіх хворих, які поступили до стаціонару	
Показник частки хворих, котрим було проведено тест-		Число хворих стаціонару, яким було проведено тест-дослідження на ВІЛ-інфекцію	x 100

дослідження на ВІЛ-інфекцію	Число всіх хворих, які поступили до стаціонару	
Показник поступлення хворих до стаціонару в залежності від окремих контингентів населення	Число інвалідів війни (учасників війни, потерпілих внаслідок аварії на ЧАЕС тощо), котрі поступили до стаціонару	x 100
	Число всіх хворих, які поступили до стаціонару	
Показник співпадіння клінічних та патологічних діагнозів	Кількість діагнозів, що співпали	x 100
	Кількість розтинів померлих в стаціонарі	
Показник співпадіння діагнозів при скеруванні та клінічних/заключних діагнозів	Кількість діагнозів, що співпали	x 100
	Загальна кількість хворих, які лікувалися в стаціонарі	
Виконання хворими плану ліжко-днів у стаціонар/відділенні лікарні	Число ліжко-днів проведених хворими	x 100
	Планове число ліжко-днів	

Д. Робота допоміжних кабінетів по обслуговуванню хворих в поліклініці та в стаціонарі

Поліклініка	Число всіх процедур, аналізів та інше	x 100
	Число всіх відвідувань в поліклініці та на дому	
Стаціонар	Число всіх процедур, аналізів та інше	x 100
	Число всіх хворих, що лікувались в стаціонарі	

Кожне допоміжне відділення (кабінет) характеризує свою роботу в порівнянні з минулим роком, обчислює структуру проведених процедур, аналізів, окремо аналізує роботу з обслуговування хворих на дому.

Патологоанатомічне відділення	Число випадків смерті, при яких був проведений розтин	x 100
	Число всіх померлих в стаціонарі	
Доля робочого часу лікарів, відведеного на санітарну освіту	Число годин, відведених на санітарну освіту	x 100
	Загальна сума годин, що приходить на всі зайняті посади лікарями	
Середнє число лекцій, прочитаних одним лікарем	Число прочитаних лекцій всіма лікарями	
	Число всіх зайнятих лікарями посад	

МОДЕЛЬ КІНЦЕВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Для розробки моделі кінцевого результату використовують дві групи показників: показники результативності (захворюваність, інвалідність, смертність та інше) та показники дефектів (скарги, відмовлення в госпіталізації та інше). Показники результативності мають бути виражені тільки у відносних величинах, показники дефектів можуть бути записані як у відносних, так і в абсолютних. Далі кожному показнику результативності надаються норматив та оцінку нормативу в балах, обирається одиниця виміру відхилення від нормативу, яку теж оцінюють в балах.

Наприклад (табл. 1). Норматив першого показника в 8‰, (граф 3), оцінений в 5 балів; (граф 4); відхилення від нормативу на 1‰ – в 2 бали (граф 6). Знак (граф 5) «-» (мінус) означає, що показник вищий за норматив знижує оцінку. Знак «+» (плюс) означає, що показник вищий за норматив збільшує оцінку (показник 2).

Наприклад: обґрунтовані скарги. Норматив дорівнює нулю (граф 3). Оцінки нормативу немає (граф 4). Наявність скарги оцінюють в 0,3 бали (граф 6). Знак «-» (граф 5) означає, що поява показника дефекту завжди знижує оцінку.

На підставі оцінених таким чином показників результативності та показників дефектів будується в вигляді таблиці «шкала оцінки умовних показників».

Таблиця 1

Шкала оцінки умовних показників

№п/п	Назва показника	Одиниця виміру	Норматив	Оцінка в балах		
				нормативу	відхилення	
					знак	за одиницю виміру
1	2	3	4	5	6	7
<i>Показники результативності</i>						
1.	Смертність	випадків на 1000 населення	8,0	5	-	2
2.	Реабілітація	процент від числа інвалідів	12	3	+	1
<i>Показники дефектів</i>						
1.	Обґрунтовані скарги	-	0	-	-	0,3

Методика інтегральної оцінки роботи відділення, підрозділу за моделлю кінцевих результатів

Наприклад: в районі діяльності лікувального закладу показник смертності населення складає 8,7‰, показник реабілітації інвалідів – 12,4‰, за рік було зареєстровано 3 обґрунтовані скарги.

Оцінка показників смертності

$5 - (8,7 - 8) \cdot 2 = 3,4$, де:

5 – оцінка нормативу смертності в балах;

8 – норматив смертності в промілях;

8,7 – рівень смертності на дільниці;

2 – оцінка одиниці відхилення від нормативу в балах;

«-» - знак «мінус».

Оцінка показника реабілітації інвалідності

$3 + (12,4 - 12) \cdot 1 = 3,4$

Оцінка показника дефектів (обґрунтовані скарги)

$-0,3 \cdot 3 = -0,9$

12. ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (пошукові, дослідницькі й аналітичні роботи)

Написання курсової роботи на прикладі заповненого звіту ф.20 відповідно до переліку:

1. Хотинський район.
2. Сторожинецький район.
3. Сокирянський район.
4. Путильський район.
5. Обласна клінічна лікарня

6. Новоселицький район
7. Міська лікарня № 3
8. Міська лікарня № 1
9. Лікарня швидкої медичної допомоги
10. Кіцманський район
11. Кельменецький район
12. Заставнівський район
13. Глибоцький район
14. Герцаївський район
15. Вижницький район

13. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми, а також під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем, які студент опрацьовує самостійно та вони не входять до структури практичного заняття. Рекомендується застосовувати види об'єктивного (стандартизованого) контролю теоретичної та практичної підготовки студентів.

Модульний підсумковий контроль здійснюється по завершенню вивчення модуля на останньому практичному занятті. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні дисципліни набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

14. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Форма проведення підсумкового контролю має бути стандартизованою та включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Конкретні форми контролю з дисципліни визначаються в робочій навчальній програмі.

Максимальна кількість балів підсумкового контролю дорівнює 80 балів.

Модульний підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

15. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

До контрольних заходів належать *поточний* та *підсумковий контроль*.

Модульно-рейтингова система оцінювання знань з дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я» (модуль 2 «Громадське здоров'я») передбачає наступні форми роботи та їх оцінювання:

При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою, з використанням прийнятих у БДМУ та затверджених методичною комісією критеріїв оцінювання. При цьому враховуються всі види робіт, передбачених методичною розробкою для вивчення теми. Виставлені оцінки за традиційною шкалою конвертуються у бали в залежності від кількості тем у модулі. Вага кожної теми в модуля має бути однаковою, але може бути різною у різних модулях

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів (8), що відповідають оцінці «5», на кількість тем (14) і становить **120 балів** ($8 \times 14 + 8$ балів за індивідуальну роботу = 120 балів).

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, є **критерієм допуску до модульного підсумкового контролю** – вираховується шляхом множення кількості балів (5), що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі (14) і становить **70 бали**. Розподіл балів по модулях:

Традиційна оцінка	Конвертація у бали
	Модуль 1
«5»	8

«4»	6,5
«3»	5
«2»	0

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали, як приклад, таким чином:

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
ПМК	1(№1-2)	14	8	6,5	5	0	8/6/4	70

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі. Студент допускається до підсумкового контролю при виконанні умов навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше:

Мінімальна кількість балів за поточну навчальну діяльність, що є допуском до підсумкового модульного контролю	Кількість балів
	Модуль 2
Мінімальна кількість балів, що відповідає оцінці «3» помножена на кількість занять	5 x 14 = 70
Індивідуальне завдання	4
Мінімальна кількість балів за підсумкове модульне заняття	50
Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент	124

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу, яку студент при бажанні може виконати.

Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність, яку може набрати студент	Кількість балів
	Модуль 2
Максимальна кількість балів, що відповідає оцінці «5» помножена на кількість занять	8 x 14 = 112
Індивідуальне завдання	8
Максимальна кількість балів за підсумкове модульне заняття	80
Максимальна кількість балів, яку може набрати студент	200

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, які виконали всі умови навчальної програми. Кількість балів, яку студент набирає з дисципліни, визначається як сума балів за

поточну навчальну діяльність, балів підсумкового контролю з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу.

Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради можуть додаватися до кількості балів з дисципліни студентам, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни серед ЗВО України тощо.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

Конвертація кількості балів з дисципліни в оцінки за шкалами ECTS та 4-ри бальною (традиційною):

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується в **4-ри бальну (традиційну)** шкалу таким чином:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 180 до 200	«5»
Від 150 до 169	«4»
Від 149 балів до 120*	«3»
Нижче 120 балів	«2»

16. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова):

1. Громадське здоров'я : підручник / Грузева Т. С., Лехан В. М., Огнєв В. А. та ін.; за заг.ред. Грузевої Т.С. Вінниця : Нова Книга, 2023. 616 с.
2. Громадське здоров'я : підручник / Грузева Т. С., Гречишкіна Н.В. Вінниця : Нова Книга, 2021. 296 с.
3. Соціальна медицина, громадське здоров'я. навч. посіб. : у 4 т. / за заг. ред. В.А. Огнєва. Харків : ХНМУ, 2023. Т. 2. Громадське здоров'я. 324 с.
4. Методика аналізу діяльності медичних закладів первинної медико-санітарної допомоги. Навчально-методичний посібник / Грицюк М.І., Навчук І.В., Ясинська Е.Ц., Чорненька Ж.А., Бідучак А.С., Литвинюк Н.Я. – Чернівці: ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», 2019. – 116с.
5. Методика аналізу діяльності медичних закладів на вторинному та третинному рівнях. Навчально-методичний посібник / Грицюк М.І., Навчук І.В., Ясинська Е.Ц., Чорненька Ж.А., Бідучак А.С., Литвинюк Н.Я. – Чернівці: ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», 2019 – с.

Допоміжна:

1. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Указ президента України від 30.09.2019 № 722/2019. Прийняття від 30.09.2019 <https://zakon.rada.gov.ua/go/722/2019>.
2. Громадське здоров'я : метод. вказ. для самост. роботи студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти, освітня кваліфікація «Магістр медицини», професійна кваліфікація «Лікар», галузь знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальність 222 «Медицина» / упоряд. В. А. Огнєв, К. М. Сокол, І. А. Чухно та ін. Харків : ХНМУ, 2020. 52 с.
3. Щорічний звіт про стан здоров'я населення України та епідемічну ситуацію Київ, 2023. 39 с.
4. Збірник тестових завдань до державних випробувань з гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я. Навч.посібник. – Вінниця: Нова книга, 2012 – 200 с.
5. Kaplan, Inc. Step 1. Lecture Notes. Kaplan Medical, 2018. 2567 р. 3. Населення України. Демографічний щорічник. К.: Держкомстат України. (режим доступу: www.ukrstat.gov.ua).

17. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <https://moodle.bsmu.edu.ua/course/view.php?id=2713>
2. <https://moodle.bsmu.edu.ua/course/view.php?id=11>
3. www.who.int
4. <https://www.who.int/europe/home?v=welcome>
5. www.cebm.net
6. www.cochrane.org
7. www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
8. www.cche.net
9. www.cdc.gov
10. www.phc.org.ua
11. <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>
12. www.ukrstat.gov.ua
13. www.bmj.com
14. www.evidence-basedmedicine.com

18. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

Доц. Навчук І.В.
Доц. Чорненька Ж.А.
Доц. Власик Л.Й.
Доц. Бідучак А.С.
Доц. Ясинська Е.Ц.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи
Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ

30 08 2024 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з навчальної дисципліни

СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	222 Медицина
Освітній ступінь	магістр
Курс навчання	VI (семестр XI, XII)
Форма навчання	денна
Кафедра	соціальної медицини та організації охорони здоров'я

Схвалено на методичній нараді кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я «29» серпня 2024 року (протокол №2).

Завідувач кафедри

Ігор НАВЧУК

Схвалено предметною методичною комісією з дисциплін гігієнічного профілю «30» серпня 2024 року (протокол №1).

Голова предметної методичної комісії

Святослав ДЕЙНЕКА

Чернівці 2024

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ.

Кафедра	Соціальної медицини та організації охорони здоров'я
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	1. Навчук Ігор Васильович – зав.кафедри, к.мед.н., доцент, navchuk.igor@bsmu.edu.ua 2. Бідучак Анжела Степанівна – к.мед.н., доцент, biduchak.anzhela@bsmu.edu.ua 3. Власик Любов Йосипівна – к.мед.н., доцент, vlasyk.lyubov@bsmu.edu.ua 4. Чорненко Жанетта Анатоліївна – к.мед.н., доцент, chornenka.zhanetta@bsmu.edu.ua 5. Ясинська Ельвіра Цезарівна – к.мед.н., доцент, yasynska.elvira@bsmu.edu.ua 6. Доманчук Тетяна Іллівна – к.мед.н., доцент, domanchuk.tetyana@bsmu.edu.ua 7. Гопко Наталія Василівна – к.мед.н., доцент, gopkonv@gmail.com
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/sotsialnoyi-meditsini-ta-ooz/
Веб-сайт кафедри	http://ozo.bsmu.edu.ua/
E-mail	ozo@bsmu.edu.ua
Адреса	вул. Федьковича, 16
Контактний телефон	

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів	3,0
Загальна кількість годин	90
Лекції	-
Практичні заняття	40
Самостійна робота	50
Вид заключного контролю	Підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Навчальна дисципліна «Соціальна медицина, громадське здоров'я» (модуль 3 Організація охорони здоров'я) є базовою і відноситься до фахової підготовки здобувача вищої освіти спеціальності 222 «Медицина» й передбачає опанування:

- організації охорони здоров'я, тобто діяльності системи щодо забезпечення збереження, зміцнення, та відновлення здоров'я населення, у т.ч. організації медичної допомоги та системи громадського здоров'я;
- економічних основ системи медичного обслуговування населення на основі вивчення організаційно-правових засад діяльності закладів охорони здоров'я в ринкових умовах, економічного аналізу та методів оцінки фінансово-господарської діяльності в сфері охорони здоров'я.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система охорони здоров'я, її організація та її економічні аспекти.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Перелік нормативних документів:

– Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);

– Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukciya-shhodo-oczinuyannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);

– Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);

– Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);

– Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);

– Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);

– Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);

– Положення про порядок та умови обрання студентами вибірових дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyh_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);

– Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovor-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

– самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;

– списування під час контролю знань заборонені;

– самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

– дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;

– дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;

– усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

– присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

– відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
Ґрунтується на вивченні студентами таких дисциплін як історія медицини, соціологія та медична соціологія, гігієна та екологія, статистика, інформатика, етика, основи економічної теорії, біостатистика, громадське здоров'я	Закладає основи вивчення організації лікувально-діагностичного процесу, а також оцінки його обсягу та якості при вивченні клінічних дисциплін; Доказова медицина Терапія

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є

Метою вивчення навчальної дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я» (модуль 3 Організація охорони здоров'я) є оволодіння необхідними знаннями, навичками і набуття компетентностей щодо дослідження, аналізу та оцінки показників здоров'я населення, організації, ресурсного забезпечення та діяльності системи охорони здоров'я, розробки з позицій доказової медицини рекомендацій з попередження і усунення шкідливого впливу чинників на здоров'я та з удосконалення організації медичної допомоги населенню і системи громадського здоров'я.

6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

Основними завданнями навчальної дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я» є:

- засвоєння основ організації медичної допомоги, принципів оцінки організації та якості надання різних видів медичної допомоги населенню в умовах реформування галузі охорони здоров'я;
- формування знань з питань експертизи втрати працездатності, її видів, порядку організації та дій медичних працівників щодо конкретних ситуацій експертизи втрати працездатності;
- засвоєння принципів розробки управлінських рішень, спрямованих на вдосконалення діяльності закладів охорони здоров'я
- опанування основ економічного аналізу діяльності медичного закладу;
- засвоєння принципів аналізу та оцінки фінансово-економічних показників господарської діяльності медичних закладів з метою раціонального використання наявних ресурсів;
- формування знань з питань цінової політики, стратегічного та тактичного планування економічного розвитку медичного закладу;
- ознайомлення з розробкою бізнес-плану підприємницької діяльності в системі охорони здоров'я.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

• Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

• Загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 7. Здатність працювати в команді.
- ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК 10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
- ЗК 11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК 13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
- ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
- ЗК 16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

• **Спеціальні (фахові, предметні):**

- ФК 15. Здатність до проведення експертизи працездатності.
- ФК 16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.
- ФК 18. Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.
- ФК 19. Здатність до організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг.
- ФК 21. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
- ФК 22. Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів
- ФК 23. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.
- ФК 24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.
- ФК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- організацію системи охорони здоров'я;
- види медичної допомоги та основні типи закладів охорони здоров'я;
- основні характеристики якості медичної допомоги;
- основні складові поліпшення якості медичної допомоги, вимог до стандартизації медичної допомоги;
- базову інформацію про медико-соціальну експертизу;
- основні нормативні документи, що регулюють встановлення виду, ступеню та тривалості непрацездатності;
- основні види тимчасової непрацездатності та порядку її проведення;
- основні показники, що характеризують діяльність основних типів закладів та підрозділів охорони здоров'я;
- основні медико-організаційні чинники, що впливають на діяльність лікаря підрозділу, закладу охорони здоров'я;
- принципи і методи пропаганди здорового способу життя;
- про стан здоров'я пацієнта і населення та принципів профілактики;
- системи офіційного документообігу в професійній роботі лікаря, включаючи сучасні комп'ютерні інформаційні технології.

Вміти:

- організувати власну роботу та роботу в команді з молодшим персоналом або в міждисциплінарній команді;
- визначати раціональний медичний маршрут пацієнта;
- здійснювати контроль якості медичного обслуговування на підставі статистичних даних, експертного оцінювання та даних соціологічних досліджень, визначати фактори, що перешкоджають підвищенню якості та безпеки медичної допомоги; обґрунтовувати управлінські рішення щодо підвищення якості та безпеки медичної допомоги;
- в змодельованій клініко-організаційній ситуації на підставі даних про захворювання та його перебіг визначити наявність та вираженість обмежень життєдіяльності, вид, ступінь та тривалість непрацездатності;
- оформляти відповідні документи, що засвідчують тимчасову непрацездатність;
- розраховувати та оцінювати основні показники діяльності лікаря, підрозділу, закладу медичної допомоги;
- виявляти дефекти діяльності та причин їх формування;
- обґрунтовувати управлінські рішення щодо поліпшення діяльності лікаря та закладу охорони здоров'я;
- оцінити стан здоров'я пацієнтів та населення на ділянці обслуговування;
- організувати пропаганду здорового способу життя, первинну профілактику захворювань та травм серед населення;
- визначати джерело та місце знаходження потрібної інформації в залежності від її типу;
- обробляти інформацію та проводити аналіз отриманої інформації.

Демонструвати:

- проведення аналізу та оцінку діяльності системи охорони здоров'я, її нормативно-правове, фінансове, кадрове забезпечення;
- проведення статистичного, економічного та фінансово-господарського аналізу ефективності діяльності закладів охорони здоров'я;
- розробку та планування управлінських рішень, спрямовані на вдосконалення діяльності закладів охорони здоров'я;
- організацію надання медичних послуг, забезпечувати контроль за якістю наданих послуг на належному рівні;
- складання стратегічних та тактичних планів економічного розвитку медичного закладу;
- складання бізнес-проектів у сфері охорони здоров'я;
- формування цілей та визначання структури особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб;
- усвідомлення у своїй діяльності громадянських прав, свобод та обов'язків, підвищення загальноосвітнього культурного рівня.

9. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 16. Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

ПРН 18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості

професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН 21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН 22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН 25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН 26. Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.

ПРН 28. Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Опис кожного модуля дисципліни:

Дисципліна поділена на 3 модулі, вивчається на 6-му курсі, на вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин 3 кредити ЄКТС*.

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин, з них				Рік навчання
	годин/ кредитів ЄКТС	аудиторних		СРС	
		лекцій	практичних занять		
Модуль 3. Організація охорони здоров'я	90 / 3	-	40	50	6-й
Всього	90 / 3	-	40	50	

*Примітка: 1 кредит ECTS – 30 годин

МОДУЛЬ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Тема 1. Громадське здоров'я у концепції Цілей сталого розвитку (ЦСР).

Документ ООН «Порядок денний 2030» - 17 Цілей сталого розвитку (ЦСР). Досягнення цілей сталого розвитку в контексті розгортання реформи охорони здоров'я в Україні. Вплив внутрішніх трансформаційних процесів в галузі охорони здоров'я на досягнення глобальних цілей. Основні оперативні функції громадського здоров'я. Основні послуги громадського здоров'я. Сучасний розвиток системи громадського здоров'я в Україні і світі. Інфраструктура громадського здоров'я.

Тема 2. Система охорони здоров'я. Реформування охорони здоров'я в Україні. Медичне страхування.

Визначення поняття «система охорона здоров'я». Цілі, цінності, функції, принципи, умови успішного функціонування систем охорони здоров'я. Типи систем охорони здоров'я, їх характеристики, переваги та недоліки.

Реформування надання послуг, фінансування, управління, підготовки кадрів в національній системі охорони здоров'я. Напрями та умови успішного реформування медичної сфери. Модель системи охорони здоров'я України: основні характеристики та проблеми. Роль Національної служби здоров'я України в реалізації реформи охорони здоров'я.

Медичне страхування. Види медичного страхування: обов'язкове та добровільне. Суб'єкти страхування: застрахований, страхувальник, страховик, надавач медичних послуг. Об'єкт страхування - страховий ризик для здоров'я застрахованого. Страховий поліс.

Тема 3. Первинна медична допомога.

Сутність поняття «первинна медична допомога» (ПМД). Принципи організації ПМД на засадах сімейної медицини. Роль сімейного лікаря/лікаря загальної практики в забезпеченні медичних потреб міського та сільського населення. Моделі роботи сімейного лікаря, їх сутність, проблеми вибору конкретних моделей. Організаційні моделі переходу від дільнично-територіальної системи медичного забезпечення населення до сімейної медицини, можливості та доцільність різних моделей. Реформування первинної медичної допомоги в Україні.

Тема 4. Спеціалізована медична допомога.

Класифікація видів медичної допомоги за змістом та ступенем складності. Спроможна мережа ЗОЗ: загальний заклад охорони здоров'я, кластерний заклад охорони здоров'я, надкластерний заклад охорони здоров'я. Строки формування спроможної мережі. Зміст спеціалізованої медичної допомоги. Заклади, де надається спеціалізована медична допомога. Лікар-спеціаліст, функції, кваліфікація. Лікарські категорії.

Тема 5. Організація медичної допомоги в амбулаторних та стаціонарних умовах. Денний стаціонар.

Зміст медичної допомоги в амбулаторних та стаціонарних умовах. Заклади, що надають амбулаторну та стаціонарну допомогу. Госпітальний округ: принцип створення та характеристика закладів.. Етапність надання медичної допомоги. Структура та функції лікарень. Особливості організації надання амбулаторної спеціалізованої медичної допомоги сільському населенню. Особливості надання стаціонарної допомоги сільському населенню. Організаційні форми медичного забезпечення окремих груп населення – ВІЛ-інфікованих, хворих на туберкульоз, людей похилого, старечого віку тощо.

Тема 6. Паліативна медична допомога.

Паліативна допомога населенню: основні принципи, порядок та форми надання. Госпіталізація паліативного пацієнта. Хоспіси: характеристика структури та діяльності. Стан і стратегічні напрямки розвитку паліативної допомоги в Україні. Значення мультидисциплінарного, міжвідомчого і міжсекторального підходів при наданні паліативної допомоги пацієнтам у термінальний період життя.

Тема 7. Екстрена медична допомога.

Екстрена медична допомога: система, принципи, завдання. Реформування служби екстреної медичної допомоги. Етапність та маршрутизація екстреної медичної допомоги. Показники діяльності служби. Значення служби екстреної медичної допомоги (ЕМД), її заклади. Центри екстреної медичної допомоги та медицини катастроф. Завдання станції екстреної (швидкої) медичної допомоги та її функції. Бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги. Відділення екстреної (невідкладної) медичної допомоги. Організація ЕМД у сільській місцевості. Взаємодія служби ЕМД з різними медичними закладами.

Тема 8. Організація реабілітаційної медичної допомоги в сфері охорони здоров'я. Порядок організації надання реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я. Реабілітація в амбулаторних та стаціонарних умовах. Перелік безоплатних послуг. Механізм отримання реабілітаційної допомоги. Мультидисциплінарна реабілітаційна команда. Періоди надання реабілітаційної допомоги. Справжня реабілітація. Людиноцентрична модель реабілітаційної допомоги.

Тема 9. Організація та зміст роботи закладів системи охорони материнства та дитинства.

Система охорони материнства та дитинства. Репродуктивне здоров'я, динаміка його основних показників. Характеристика здоров'я дитячого населення. Значення соціально-економічних, соціально-психологічних, медико-соціальних заходів, спрямованих на покращання здоров'я жінок і дітей. ЗОЗ із надання акушерсько-гінекологічної допомоги, особливості їх формування в умовах міської та сільської місцевостей; організація та зміст їх. Перинатальний центр. Жіноча консультація. Пологовий будинок.

Етапи медичної допомоги дітям. Комплексна оцінка здоров'я дітей. Заклади, що надають медичну допомогу дітям, їх структура та функції. Основні розділи роботи педіатра, сімейного лікаря. Кабінет здорової дитини. Індивідуальна підготовка дітей до вступу у шкільний та дошкільний заклад. Інфекційна захворюваність дітей та організація

профілактичних щеплень. Стан дитячої імунoproфілактики в Україні. Організація спеціалізованої медичної допомоги дітям. Організація медичної допомоги в дошкільних закладах, школах. Будинки дитини, стан здоров'я їх контингенту.

Тема 10. Охорона психічного здоров'я.

Психічне здоров'я, визначення поняття. Обізнаність щодо психічного здоров'я у суспільстві та подолання стигматизації. Основні причини порушень психічного здоров'я. Показники захворюваності, інвалідності та смертності внаслідок психічних розладів. Організація охорони психічного здоров'я на рівні первинної медичної допомоги, профілактичні та реабілітаційні заходи. Адміністрування, міжвідомча координація та міжсекторальна співпраця у сфері охорони психічного здоров'я.

Тема 11. Медико-соціальне забезпечення населення літнього віку.

Історія геронтології та геріатрії. Вікова класифікація населення. Медико-соціальне значення постаріння населення. Вплив постаріння населення на демографічне навантаження, захворюваність населення та потребу в медичному забезпеченні. Особливості стану здоров'я людей літнього віку, методика визначення та оцінка показників. Система організації геріатричної допомоги в Україні (амбулаторно-поліклінічні, стаціонарні, стаціонарозамінні заклади). Потреба в геріатричній допомозі, завдання та перспективи її розвитку. Лікар-геріатр: функції та завдання. Геріатрична освіта. Взаємодія закладів геріатричної допомоги зі структурами сімейної медицини.

Тема 12. Аналіз чинників впливу на діяльність ЗОЗ в надзвичайних умовах та в період воєнного стану.

Чинники, що впливають на ефективність діяльності закладів охорони здоров'я. Роль системи громадського здоров'я у надзвичайних ситуаціях. Значення медико-статистичної інформації у визначенні чинників впливу на діяльність медичних закладів. Використання статистичних методів (оцінки вірогідності, кореляційного аналізу, методу стандартизації) в аналізі діяльності закладів охорони здоров'я та визначенні впливу чинників. Діяльність закладу охорони здоров'я під час епідемій, пандемій та в умовах воєнного стану. Основні підходи до розробки заходів з покращення надання медичної допомоги в період післявоєнної розбудови.

Тема 13. Організація медичної експертизи втрати працездатності.

Завдання лікуючих лікарів при проведенні експертизи тимчасової втрати працездатності. Зміст, призначення та порядок заповнення облікових документів, які використовуються при проведенні експертизи тимчасової непрацездатності. Формування медичного висновку про тимчасову непрацездатність за категоріями.

Організація експертизи стійкої втрати працездатності. Медико-соціальні експертні комісії, їх види (за адміністративно-територіальною ознакою, за профілями): функції, зміст, призначення. Порядок, умови та критерії встановлення інвалідності.

Тема 14. Якість в охороні здоров'я. Методика проведення експертних оцінок якості медичної допомоги населенню.

Основні поняття та терміни якості медичної допомоги. Складові частини якості: структурна якість; якість технологій; якість результатів. Методика оцінки якості. Стандартизація в охороні здоров'я. Застосування клінічних протоколів. Проміжні та довгострокові показники якості медичної допомоги. Організація проведення експертної оцінки діяльності медичних закладів, їх підрозділів і медичних працівників. Методика визначення рівня якості лікування, моделей кінцевих результатів, інтегрального коефіцієнта ефективності.

Тема 15. Правові засади охорони здоров'я.

Право на охорону здоров'я як складова частина соціальних прав. Система правового забезпечення охорони здоров'я в Україні. Галузі права, з якими виникають відносини при реалізації права на охорону здоров'я. Нормативно-правове законодавство України з питань охорони здоров'я. Відображення питань охорони здоров'я в кодексах України (цивільному, господарському та ін.).

Тема 16. Управління охороною здоров'я. Методика прийняття управлінських рішень. Управління персоналом.

Менеджмент як наука: закони, принципи, методи. Чинники, що впливають на ефективність управління охороною здоров'я. Особливості процесу управління в системі охорони здоров'я на галузевому, місцевому та організаційному рівнях в сучасних умовах. Роль керівника в забезпеченні ефективності діяльності закладів охорони здоров'я. Управлінське рішення: визначення, етапи реалізації, переваги та недоліки різних методів його прийняття. Визначення виду управлінського рішення за змістом. Визначення стилю прийняття управлінського рішення. Особливості реалізації управлінських рішень з урахування соціально-психологічних прошарків колективу.

Тема 17. Управління якістю в охороні здоров'я.

Сучасні принципи менеджменту якості. Міжнародні інструменти управління якістю в системі охорони здоров'я. Політика якості. Процесний підхід до системи менеджменту. Управління якістю в закладі охорони здоров'я. Управління персоналом задля якості. Навчання персоналу. Робота над помилками. Види помилок. Метод аналізу первинних та кореневих причин. Коригувальні та превентивні дії.

Тема 18. Електронне здоров'я.

Поняття термінів «цифрове здоров'я» та «електронне здоров'я». Інформаційно-комунікаційні технології в інтересах охорони здоров'я. Електронна система охорони здоров'я для первинної та спеціалізованої медичної допомоги. Центральна база даних. Електронна медична інформаційна система. Перелік реєстрів. Розвиток телемедицини, телемедичні послуги.

Тема 19. Заклад охорони здоров'я як суб'єкт господарювання. Основи підприємницької діяльності.

Економіка охорони здоров'я: предмет, мета, завдання. Заклад охорони здоров'я як суб'єкт господарювання. Підприємство: риси, класифікація, правові основи функціонування. Сутність підприємництва. Його значення в умовах реформування галузі охорони здоров'я. Господарські товариства та добровільні об'єднання. Організаційно-правові форми підприємництва. Умови здійснення підприємницької діяльності. Підприємницька ідея та необхідні знання для її формування.

Тема 20. Особливості формування ринкових відносин в системі охорони здоров'я та маркетингова діяльність медичних закладів.

Економічна сутність ринкових відносин в галузі охорони здоров'я. Особливості функціонування закладів охорони здоров'я в умовах ринкових відносин. Ринковий механізм та його вплив на формування потреб пацієнта. Ринок медичних послуг. Характерні особливості «медичної послуги». Конкуренція та її значення для ринку медичних послуг. Маркетингова діяльність у галузі охорони здоров'я, зародження, наслідки та перспективи.

Тема 21. Методики раціонального використання ресурсного потенціалу медичного підприємства.

Класифікація ресурсів в галузі охорони здоров'я. Класифікація медичного персоналу. Особливості оплати праці постачальників медичних послуг. Оцінка ефективності використання основних засобів медичних установ. Методи нарахування амортизації. Сутність та види вартості основних засобів.

Тема 22. Системи фінансування закладів охорони здоров'я. Економічна оцінка ефективності інвестиційних проектів.

Сутність та значення фінансових ресурсів в охороні здоров'я. Порівняння моделей організації фінансового забезпечення системи охорони здоров'я. Оцінка джерел фінансування охорони здоров'я. Медичне страхування, добровільне та обов'язкове медичне страхування, методи оплати медичної допомоги. Оцінка ефективності вкладення фінансових коштів.

Тема 23. Методи ціноутворення та регулювання цін в системі охорони здоров'я.

Економічна сутність процесу ціноутворення та його особливості у галузі охорони здоров'я. Етапи ціноутворення та їх сутнісна характеристика. Класифікація витрат. Формування собівартості медичної послуги. Формування цін на медичні послуги. Політика ціноутворення.

Тема 24. Економічний аналіз та методи економічної оцінки в сфері охорони здоров'я.

Сутність і значення економічного аналізу для системи охорони здоров'я, медичного підприємства. Економічна сутність фармакоекономічного аналізу. Методи економічної оцінки як інструмент раціонального використання ресурсів галузі: «мінімізація витрат», «витрати-результативність», «витрати-вигода», «витрати-корисність». Визначення і аналіз економічної ефективності діяльності закладів охорони здоров'я. Вивчення економічних збитків при тимчасовій втраті працездатності, що викликана захворюваністю населення та травматизмом. Економічний ефект і економічна ефективність. Прямі витрати та непрямі втрати, що пов'язані з захворюваністю та інвалідністю населення.

Тема 25. Сучасні методи економічного аналізу в системі охорони здоров'я.

Оцінка ефективності використання лікарських препаратів за методологією частотного аналізу. Оцінка ефективності використання лікарських препаратів за методологією VEN-аналізу. Оцінка ефективності використання лікарських препаратів за методологією ABC-аналізу.

Тема 26. Методика проведення фінансового аналізу господарської діяльності медичного закладу.

Сутність фінансового аналізу в охороні здоров'я. Аналіз фінансового стану медичного підприємства. Визначення основних показників результативності фінансової діяльності медико-виробничих підприємств з метою прийняття управлінських рішень.

Тема 27. Підсумковий модульний контроль.

Перелік питань до підсумкового модульного контролю

№ 3 ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

1. Основні принципи охорони здоров'я в Україні. Правові засади охорони здоров'я.
2. Системи охорони здоров'я: цілі, функції. Типи систем охорони здоров'я, характеристики, переваги та недоліки.
3. Реформи в системі охорони здоров'я України: реформи в наданні послуг, фінансуванні, кадровому забезпеченні та управлінні охороною здоров'я.
4. Організаційні принципи медичної допомоги. Види медичної допомоги та заклади, що її надають.
5. Визначення поняття «первинна медична допомога» (ПМД). Основні принципи ПМД на засадах сімейної медицини. Центри первинної медичної допомоги.
6. Характеристика існуючих організаційних моделей роботи сімейних лікарів. Можливі організаційні моделі сімейної медицини в Україні.
7. Завдання та зміст роботи сімейного лікаря, співпраця з різними закладами охорони здоров'я, із соціальними службами. Роль центрів первинної медичної допомоги у медичному забезпеченні населення.
8. Організація позалікарняної (спеціалізованої та вузькоспеціалізованої) медичної допомоги населенню.
9. Зміст вторинної (спеціалізованої) та третинної (вузькоспеціалізованої, високотехнологічної, висококваліфікованої) стаціонарної медичної допомоги. Заклади, що надають стаціонарну допомогу.
10. Заходи щодо раціонального використання ліжкового фонду. Роль наступності між позалікарняними та лікарняними закладами.
11. Значення стаціонарозамінної допомоги, її організаційні форми. Функції та структура денного стаціонару.
12. Облік роботи стаціонарів, методика визначення та аналіз показників їх діяльності.
13. Особливості медичного забезпечення сільського населення; чинники, що на нього впливають.
14. Госпітальний округ: принцип створення та характеристика закладів.
15. Екстрена медична допомога: система, принципи, завдання, показники діяльності закладів. Організація екстренної медичної допомоги в сільській місцевості.

16. Центри екстреної медичної допомоги та медицини катастроф. Лікарня та станції швидкої медичної допомоги, основні завдання та функції.
17. Лікувально-профілактичні заклади з надання акушерсько-гінекологічної допомоги, особливості їх формування в умовах міської та сільської місцевостей; організація та зміст їх діяльності.
18. Експертна оцінка організаційних елементів медичного забезпечення вагітних і жінок з гінекологічними захворюваннями.
19. Перинатальний центр. Пологовий будинок. Жіноча консультація. Завдання, зміст роботи, структура, показники діяльності, особливості взаємодії між собою та закладами, що надають первинну медичну допомогу.
20. Заклади, що надають медичну допомогу дітям, їх структура та функції. Основні розділи роботи педіатра, сімейного лікаря. Організація спеціалізованої медичної допомоги дітям.
21. Організація медичної експертизи втрати працездатності. Види тимчасової непрацездатності, особливості проведення експертизи при окремих видах непрацездатності. Завдання лікуючих лікарів та ЛКК при проведенні експертизи тимчасової втрати працездатності.
22. Організація експертизи стійкої втрати працездатності. Види інвалідності. Медико-соціальні експертні комісії (МСЕК), їх види, функції.
23. Складові частини якості: структурна якість; якість технологій; якість результатів. Показники якості та ефективності медичної допомоги. Застосування клінічних протоколів та медичних стандартів.
24. Чинники, що впливають на ефективність діяльності закладів охорони здоров'я: Основні підходи до розробки заходів з покращення надання медичної допомоги.
25. Медико-соціальне забезпечення населення літнього віку. Паліативна та хоспісна допомога, принципи організації.
26. Поняття «медичне страхування». Особливості реалізації обов'язкового та добровільного медичного страхування. Проблеми впровадження страхової медицини в Україні.
27. Сутність науки управління, її предмет. Принципи управління. Складові частини процесу управління. Управлінське рішення.
28. Обізнаність щодо психічного здоров'я у суспільстві. Організація охорони психічного здоров'я на рівні первинної медичної допомоги, профілактичні та реабілітаційні заходи.
29. Електронне здоров'я. Структура, ресурси, послуги.
30. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ). Мета та історія створення, завдання. Значення діяльності ВООЗ для країн світу та України.
31. Предмет, методи, мета, основні завдання економіки охорони здоров'я.
32. Специфіка та механізм дії економічних законів в сфері охорони здоров'я.
33. Здоров'я, як медико-соціальна, економічна категорія та особлива споживча вартість.
34. Сутність та методологія планування діяльності в системі охорони здоров'я.
35. Закономірності формування, функціонування та особливості ринку послуг та товарів охорони здоров'я.
36. Організаційно-економічні та правові методи регулювання ринку послуг охорони здоров'я.
37. Сутність, головні принципи та функції маркетингу медичних послуг.
38. Складові маркетингової діяльності медичного закладу.
39. Етапи комплексного маркетингового дослідження ринку медичних послуг.
40. Економічна сутність підприємництва в охороні здоров'я.
41. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності, їх порівняльна характеристика.
42. Державна реєстрація, ліцензування та акредитація закладів охорони здоров'я.
43. Фінансові моделі управління капіталом (лізинг, факторинг).
44. Бізнес-план як інструмент регулювання підприємницької діяльності.

45. Основні фінансові моделі систем охорони здоров'я.
46. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення України.
47. Основи медичного страхування, обов'язкове та добровільне медичне страхування.
48. Оплата медичних послуг і вимоги до постачальників медичних послуг.
49. Порівняльна характеристика методів оплати первинної медико-санітарної допомоги.
50. Порівняльна характеристика методів оплати вторинної та третинної медичної допомоги.
51. Принципи формування оплати праці медичних працівників у нових економічних умовах.
52. Особливості формування та регулювання цін в галузі охорони здоров'я.
53. Розробка цінової стратегії в сфері охорони здоров'я.
54. Суть і порівняльна характеристика методів економічного аналізу з метою прийняття управлінських рішень.
55. Економічна оцінка медичних програм, новітніх методів лікування.
56. Методологія оцінки раціональності витрат на лікарські засоби.
57. Аналіз використання основних засобів, ліжкового фонду.
58. Аналіз використання медичної техніки, трудових ресурсів.
59. Фінансовий стан медичного підприємства та механізм його оцінки.
60. Основні показники результативності фінансової діяльності медичних підприємств

Перелік практичних завдань та робіт до підсумкового модульного контролю

Задача №1

30.09, після чергової зміни відчула нездужання, вранці 31.09 звернулася за допомогою в поліклініку за місцем проживання. Хворій було встановлено діагноз «ГРВІ». Перебувала на амбулаторному лікуванні з 31.09, повторний візит до лікаря 02.10, виписана на роботу 06.10. Визначте вид непрацездатності та визначте документ, що підтверджує факт непрацездатності.

Задача №2

Громадянка А., 65 років, з приводу гіпертонічної хвороби II ст. з частими гіпертонічними кризами звернулася з приводу частих випадків раптової втрати свідомості. Лікувалася амбулаторно з 10.01 по 08.02. Курс стаціонарного лікування раніше не проходила. При зверненні до лікаря 08.02 відмічено погіршення стану. Госпіталізована в кардіологічне відділення міської лікарні. Встановлено діагноз «Гіпертонічна хвороба II ст 3 ст, дуже високий кардіоваскулярний ризик. ІХС: стенокардія напруги III ФК, СН II Б». Відповідно до описаної клінічної картини вкажіть вид втрати працездатності та які необхідні документи має заповнити сімейний лікар?

Задача №3

Хворий П, 48 років. Працює на «ЗФЗ» в несприятливих трудових умовах - в умовах сильної запиленості та загазованості протягом 20 років. Звернувся до сімейного лікаря зі скаргами на кашель з виділенням гнійного мокротиння, підвищення температури тіла до 37,5 ° С, пітливість, головний біль, загальна слабкість, задишку в спокої. Кашель турбує протягом 10 років, спочатку був сухий, потім з невеликою кількістю гнійного мокротиння, обсяг якої поступово збільшувався. Самостійно не лікувався. Останні 5 років, переважно навесні і восени (після охолодження), крім посилення кашлю стала підвищуватися температура тіла до 37,2 ° С. Поточне погіршення стану відмічає протягом 2 тижнів. Шкідливі звички - курить з 20 років по 1-1,5 пачці сигарет в день. Об'єктивно: стан середньої тяжкості. Шкірні покриви - дифузний ціаноз, підвищеної вологості. Грудна клітина розширена в передньо-задньому напрямку. Перкуторно над легеньми звук з коробковим відтінком. Аускультативно: на тлі ослабленого дихання вислуховуються розсіяні сухі і вологі хрипи, видих подовжений. З боку інших органів і систем - виражена тахікардія, ознаки НК II А степені. Вкажіть вид і ступінь непрацездатності. Який документ, що засвідчує непрацездатність слід видати? Яка установа, хто і на який термін видає даний документ?

Задача №4

Хворий Б., страждає на виразкову хворобу протягом 10 років із загостреннями 3-4 рази на рік. У 2016 році вже переніс 7 загострень виразкової хвороби, тривалістю по 6-8 тижнів,

консервативна терапія була малоефективна. Протягом останніх 2 тижнів, після погрішності в дієті (з'їв багато жирного і смаженого) відзначав біль у верхній половині живота, відрижку кислим, печію, здуття живота. Приймав мезим, альмагель – без ефекту. 27.09 відчув різкий біль в епігастрії, після чого помітив темновишневе забарвлення калових мас. Пройшов курс лікування в 5 міській лікарні з приводу шлунково-кишкової кровотечі. Доліковується на амбулаторному етапі. Вкажіть вид непрацездатності. Ким видається документ? Який документ, що засвідчує непрацездатність слід видати?

Задача №5

Хвора В, 37 років, працює касиром, проживає в сільській місцевості. У мед. установи в останні 10 років не зверталася, проф. огляди не проходила. Звернулася до сімейного лікаря зі скаргами на відчуття серцебиття, стійке підвищення температури до субфебрильних цифр протягом останніх 3-4 міс., значне схуднення, м'язову слабкість, виражений тремор пальців, часті проноси, порушення менструального циклу. При об'єктивному огляді: значно виражений екзофтальм, збільшення щитовидної залози 2ст, тахікардія більше 120 за 1 хв. Встановлено діагноз «Тиреотоксикоз III ст». Вкажіть прогноз для трудової діяльності хворий. Вкажіть вид непрацездатності. Чи видається документ, що підтверджує непрацездатність і який?

Задача №6

Хворий 37-ми років, працює на комбикормовому комбінаті. Внаслідок загострення хронічного обструктивного бронхіту впродовж останніх 12 місяців був тимчасово непрацездатним 120 днів, в черговий раз звернувся до сімейного лікаря для продовження амбулаторного лікування. Визначте чи можливе продовження тимчасової непрацездатності у даному випадку і які документи для цього потрібно оформити?

Задача №7

Громадянин К, 37 років, працює вантажником у приватній фірмі. 29.10 захворів гостро, зі значним підвищенням температури, кашлем, слизовими виділеннями з носу, загальною слабкістю, головним болем та болем у м'язах. Лікувався самостійно (приймав парацетамол, афлубін, пертуссін, мукалтин) протягом 3 днів без суттєвого ефекту. 01.11 викликав сімейного лікаря додому. Який вид втрати працездатності у даного хворого? Який документ та на який термін має право видати сімейний лікар?

Задача №8

У працюючої жінки 11.12 захворіла дитина віком 5 років. Захворювання почалось гостро, з підвищення температури до 38,5, кашлю, почервоніння обличчя, загальної слабкості та ознак дихальної недостатності. 12.12 мати звернулася по допомогу до амбулаторії сімейної медицини. Сімейним лікарем у дитини була діагностована пневмонія і призначено лікування в амбулаторних умовах. На який максимальний термін лікар педіатр дитячої поліклініки або сімейний лікар має право видати листок непрацездатності по догляду за хворою дитиною віком до 5 років працюючій жінці?

Задача №9

Гукін К. Д., 38 років, працює слюсарем залізобетонного заводу № 2. З 10.05 в зв'язку з травмою щелепно-лицевої ділянки, отриманої в нетверезому стані, перебував на лікуванні в стаціонарі протягом 24 днів. З 04.06 був направлений на до лікування в амбулаторних умовах до ЦПМСД за місцем проживання. На прийом з'явився 07.06. Як правильно оформити факт тимчасової непрацездатності у хворого? Які документи треба видати в даному випадку?

Задача № 10

Інженер залізобетонного заводу № 2 Павлов О. Д. протягом 15 днів перебував на протезуванні в стаціонарі протезно-ортопедичного установи з 12.09.16. 13.09.16 прийшов на прийом до сімейного лікаря за місцем проживання зі скаргами на біль в лівому колінному суглобі, наявність незначного набряку та почервоніння над ділянкою суглоба. Чи потрібно видати хворому листок непрацездатності і якщо так, то з якого до якого числа?

Задача № 11

Майорова К. В., 67 років, 30.05.16 вранці, після сну відчула раптовий головний біль, помітила мерехтіння мушок перед очима та втратила свідомість. Після відновлення свідомості не змогла поворушити правою рукою та ногою, мова стала сплутаною та

нерозбірливою. 31.05 після виклику сімейного лікаря додому, та консультації невролога поліклініки діагностовано інсульт. З 01.06 протягом 7 днів знаходилась під наглядом сімейного лікаря на дому, а потім вона була госпіталізована. Догляд за хворою протягом усього періоду здійснював її син Майоров М. О. (оператор «Нової пошти»). Чи може сімейний лікар видати лікарняний лист синові та на який термін?

Задача №12

Петрова Г. О., 62 роки, працює викладачем в середній школі №5 міста Б.. Страждає невралгією трійчастого нерва. З 26.03 протягом 10 днів лікувалась у невролога поліклініки. 06.04 звернулась до сімейного лікаря з проханням продовжити лікарняний листок. Чи має на це право сімейний лікар? Якщо так, то на який термін?

Виконання СРС

Виконання самостійної роботи передбачає підготовку студентами бізнес-плану діяльності приватного або комунального медичного підприємства.

11. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви тем	Кількість годин			
		Усього	У тому числі		
			Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
МОДУЛЬ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я					
1.	Громадське здоров'я у концепції Цілей сталого розвитку (ЦСР).	3			3
2.	Система охорони здоров'я. Реформування охорони здоров'я в Україні. Медичне страхування.	6		2	4
3.	Первинна медична допомога.	4		2	2
4.	Спеціалізована медична допомога.	4		2	2
5.	Організація медичної допомоги в амбулаторних та стаціонарних умовах. Денний стаціонар.	4		2	2
6.	Паліативна медична допомога.	2		2	
7.	Екстрена медична допомога.	3		2	1
8.	Організація реабілітаційної медичної допомоги в сфері охорони здоров'я.	5		2	3
9.	Організація та зміст роботи ЗОЗ материнства та дитинства.	3		2	1
10.	Охорона психічного здоров'я.	2			2
11.	Медико-соціальне забезпечення населення літнього віку.	2			2
12.	Аналіз чинників впливу на діяльність ЗОЗ в надзвичайних умовах та в період воєнного стану.	2		2	
13.	Організація медичної експертизи втрати працездатності.	6		2	4
14.	Якість в охороні здоров'я. Методика проведення експертних оцінок медичної допомоги населенню.	5		2	3
15.	Правові засади охорони здоров'я.	2			2
16.	Управління ОЗ. Методика прийняття управлінських рішень.	2		2	
17.	Управління якістю в охороні здоров'я.	2		2	
18.	Електронне здоров'я.	4		2	2
19.	ЗОЗ як суб'єкт господарювання. Основи підприємницької діяльності.	2		2	
20.	Особливості формування ринку відносин в системі ОЗ. Маркетинг.	2		2	
21.	Методика раціонального використання ресурсного потенціалу медичного забезпечення.	2			2

22.	Системи фінансування ЗОЗ. Економічна оцінка ефективності проектів.	2			2
23.	Методи ціноутворення і регулювання цін в системі ОЗ.	2		2	
24.	Економічний аналіз та методи економічної оцінки в системі ОЗ.	2		2	
25.	Сучасні методи економічного аналізу в системі ОЗ	2			2
26.	Методика проведення фінансового аналізу господарської діяльності медичних закладів.	2			2
27.	Підсумковий модульний контроль	7		4	3
	Виконання СРС	6	-	-	6
	Всього годин за модуль	90	-	40	50

Теми лекцій

Лекції на 6-му курсі навчання (МОДУЛЬ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я) не передбачено навчальним планом.

Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені навчальним планом

Теми практичних занять

№	Назва теми	К-сть годин
МОДУЛЬ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я		
1.	Система охорони здоров'я. Реформування охорони здоров'я в Україні. Медичне страхування.	2
2.	Первинна медична допомога.	2
3.	Спеціалізована медична допомога.	2
4.	Організація медичної допомоги в амбулаторних та стаціонарних умовах. Денний стаціонар.	2
5.	Паліативна медична допомога.	2
6.	Екстрена медична допомога.	2
7.	Організація реабілітаційної медичної допомоги в сфері охорони здоров'я.	2
8.	Організація та зміст роботи ЗОЗ материнства та дитинства.	2
9.	Аналіз чинників впливу на діяльність ЗОЗ в надзвичайних умовах та в період воєнного стану.	2
10.	Організація медичної експертизи втрати працездатності.	2
11.	Якість в охороні здоров'я. Методика проведення експертних оцінок медичної допомоги населенню.	2
12.	Управління ОЗ. Методика прийняття управлінських рішень.	2
13.	Управління якістю в охороні здоров'я.	2
14.	Електронне здоров'я.	2
15.	ЗОЗ як суб'єкт господарювання. Основи підприємницької діяльності.	2
16.	Особливості формування ринку відносин в системі ОЗ. Маркетинг.	2
17.	Методи ціноутворення і регулювання цін в системі ОЗ.	2
18.	Економічний аналіз та методи економічної оцінки в системі ОЗ.	2
19.	Підсумковий модульний контроль.	4
Усього годин за модуль		40

Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом

Самостійна робота

№	Назва теми	К-сть годин
МОДУЛЬ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я		
1.	Громадське здоров'я у концепції Цілей сталого розвитку (ЦСР).	3
2.	Система охорони здоров'я. Реформування охорони здоров'я в Україні. Медичне страхування.	4
3.	Первинна медична допомога.	2
4.	Спеціалізована медична допомога.	2
5.	Організація медичної допомоги в амбулаторних та стаціонарних умовах. Денний стаціонар.	2
6.	Екстрена медична допомога.	1
7.	Організація реабілітаційної медичної допомоги в сфері охорони здоров'я.	3
8.	Організація та зміст роботи ЗОЗ материнства та дитинства.	1
9.	Охорона психічного здоров'я.	2
10.	Медико-соціальне забезпечення населення літнього віку.	2
11.	Організація медичної експертизи втрати працездатності.	4
12.	Якість в охороні здоров'я. Методика проведення експертних оцінок медичної допомоги населенню.	3
13.	Правові засади охорони здоров'я.	2
14.	Електронне здоров'я.	2
15.	Методика раціонального використання ресурсного потенціалу медичного забезпечення.	2
16.	Системи фінансування ЗОЗ. Економічна оцінка ефективності проєктів.	2
17.	Сучасні методи економічного аналізу в системі ОЗ	2
18.	Методика проведення фінансового аналізу господарської діяльності медичних закладів.	2
19.	Підготовка до підсумкового модульного контролю.	3
	Виконання СРС за обраною темою.	6
Усього годин за модуль		50

12. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ.

Виконання самостійної роботи передбачає підготовку студентами бізнес-плану діяльності приватного або комунального медичного підприємства

13. ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (пошукові, дослідницькі й аналітичні роботи)

Виконання ІРС передбачає підготовку студентами презентаційного проєкту організації бізнесу в медицині за обраним видом діяльності.

14. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми, а також під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем, які студент опрацьовує самостійно та вони не входять до структури практичного заняття. Рекомендується застосовувати види об'єктивного (стандартизованого) контролю теоретичної та практичної підготовки студентів.

Модульний підсумковий контроль здійснюється по завершенню вивчення модуля на останньому практичному занятті. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні дисципліни набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Форма проведення підсумкового контролю має бути стандартизованою та включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Конкретні форми контролю з дисципліни визначаються в робочій навчальній програмі.

Максимальна кількість балів підсумкового контролю дорівнює 80 балів.

Модульний підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

15. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

До контрольних заходів належать поточний та підсумковий контроль.

Модульно-рейтингова система оцінювання знань з дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я» (модуль 3 «Організація охорони здоров'я») передбачає наступні форми роботи та їх оцінювання:

При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою, з використанням прийнятих у БДМУ та затверджених методичною комісією критеріїв оцінювання. При цьому враховуються всі види робіт, передбачених методичною розробкою для вивчення теми. Виставлені оцінки за традиційною шкалою конвертуються у бали в залежності від кількості тем у модулі. Вага кожної теми в модуля має бути однаковою, але може бути різною у різних модулях.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів 6, що відповідають оцінці «5», на кількість тем 18 і становить **120 балів** ($6 \times 18 + 12$ балів за індивідуальну роботу = 120 балів).

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, є **критерієм допуску до модульного підсумкового контролю** – вираховується шляхом множення кількості балів 4, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі 18 і становить **72 бали**. Розподіл балів по модулях:

Традиційна оцінка	Конвертація у бали
	Модуль 3
«5»	6
«4»	5
«3»	4
«2»	0

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали, як приклад, таким чином:

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
ПМК	1(№1-2)	18	6	5	4	0	12/8/4	72

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі. Студент допускається до підсумкового контролю при виконанні умов навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше:

Мінімальна кількість балів за поточну навчальну діяльність, що є допуском до підсумкового модульного контролю	Кількість балів
	Модуль 3
Мінімальна кількість балів, що відповідає оцінці «3» помножена на кількість занять	4 x 18 = 72
Індивідуальне завдання	4
Мінімальна кількість балів за підсумкове модульне заняття	50
Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент	126

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу, яку студент при бажанні може виконати.

Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність, яку може набрати студент	Кількість балів
	Модуль 3
Максимальна кількість балів, що відповідає оцінці «5» помножена на кількість занять	6 x 18 = 108
Індивідуальне завдання	12
Максимальна кількість балів за підсумкове модульне заняття	80
Максимальна кількість балів, яку може набрати студент	200

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, які виконали всі умови навчальної програми. Кількість балів, яку студент набирає з дисципліни, визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність, балів підсумкового контролю з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу.

Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради можуть додаватися до кількості балів з дисципліни студентам, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни серед ЗВО України тощо.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

Конвертація кількості балів з дисципліни в оцінки за шкалами ECTS та 4-ри бальною (традиційною):

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується в **4-ри бальну (традиційну)** шкалу таким чином:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 180 до 200	«5»
Від 150 до 169	«4»
Від 149 балів до 120	«3»
Нижче 120 балів	«2»

16. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

16.1 Основна (базова):

1. Громадське здоров'я : підручник / Грузєва Т. С., Лехан В. М., Огнєв В. А. та ін.; за заг.ред. Грузєвої Т.С. Вінниця : Нова Книга, 2023. 616 с.

2. Організація охорони здоров'я в Україні. Навчальний посібник для студентів 6 курсу медичних факультетів. Власик Л.Й., Грицюк М.І., Навчук І.В., Чорненька Ж.А., Бідучак А.С. – Чернівці: Буковинський державний медичний університет, 2021. 180 с.
3. Соціальна медицина, громадське здоров'я. навч. посіб. : у 4 т. / за заг. ред. В.А. Огнєва. Харків : ХНМУ, 2023. Т. 2. Громадське здоров'я. 324 с.
4. Громадське здоров'я : підручник / Грузєва Т. С., Гречишкіна Н.В. Вінниця : Нова Книга, 2021. 296 с.
5. Організація надання первинної медичної допомоги дітям раннього, дошкільного та шкільного віку: Навчально-методичний посібник для студентів 4, 5 та 6 курсів медичних факультетів. Власик Л.Й., Таралло В.Л., Рингач Н.О., Грицюк М.І., Вацик М.З., Ясинська Е.Ц. – Чернівці: ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», 2019. 152 с.

16.2 Допоміжна:

1. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Указ президента України від 30.09.2019 № 722/2019. Прийняття від 30.09.2019 <https://zakon.rada.gov.ua/go/722/2019>.
2. Громадське здоров'я : метод. вказ. для самост. роботи студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти, освітня кваліфікація «Магістр медицини», професійна кваліфікація «Лікар», галузь знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальність 222 «Медицина» / упоряд. В. А. Огнєв, К. М. Сокол, І. А. Чухно та ін. Харків : ХНМУ, 2020. 52 с.
3. Збірник тестових завдань до державних випробувань з гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я: навч. посібник. Вінниця: Нова книга, 2012. 200 с.
4. Політика щодо співоплати: міркування в контексті України. Копенгаген: Європейське регіональне бюро ВООЗ; 2021. Ліцензія: CC BY-NC-SA 3.0 IGO. (режим доступу: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/341954>).
5. Щорічний звіт про стан здоров'я населення України та епідемічну ситуацію Київ, 2023. 39 с.

16.3 Інформаційні ресурси

- Всесвітня організація охорони здоров'я www.who.int
- Європейське регіональне бюро ВООЗ <https://www.who.int/europe/home>
- Міністерство охорони здоров'я України <http://moz.gov.ua/>
- Державна служба України з надзвичайних ситуацій <http://www.dsns.gov.ua/>
- Національна медична бібліотека США – MEDLINE www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
- Національна служба здоров'я України <https://nszu.gov.ua/>
- Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua>
- Європейська база даних «Здоров'я для всіх» <https://gateway.euro.who.int/en/datasets/european-health-for-all-database/>
- <https://moodle.bsmu.edu.ua/>

17. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

Доц. Навчук І.В.

Доц. Чорненька Ж.А.

Доц. Власик Л.Й.

Доц. Бідучак А.С.

Доц. Ясинська Е.Ц.